

ЗАКОН ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

В сила от 08.02.2008 г.

Обн. ДВ. бр.13 от 8 февруари 2008г., изм. ДВ. бр.41 от 2 юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 септември 2009г., изм. ДВ. бр.98 от 14 декември 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 януари 2011г., изм. ДВ. бр.9 от 28 януари 2011г., изм. ДВ. бр.43 от 7 юни 2011г., изм. ДВ. бр.61 от 9 август 2011г., изм. ДВ. бр.68 от 2 август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 8 март 2014г., доп. ДВ. бр.80 от 16 октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 5 април 2016г., изм. ДВ. бр.59 от 29 юли 2016г., изм. ДВ. бр.85 от 24 октомври 2017г., доп. ДВ. бр.91 от 2 ноември 2018г., изм. ДВ. бр.17 от 26 февруари 2019г., доп. ДВ. бр.17 от 25 февруари 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 12 март 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 2 април 2024г., **изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 май 2024г.**

Проект: 702-01-44/01.10.2007 г.

Част първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Този закон урежда условията и реда за признаване на професионални квалификации, придобити в други държави членки и в трети държави, с цел достъп и упражняване на регулирани професии в Република България, условията и реда за частичен достъп до упражняване на регулирана професия и признаването на стаж за усвояване на професията в друга държава членка, както и правилата за извършване на оценка на пропорционалността преди въвеждането на нови или изменението на действащи разпоредби в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирани професии.

Чл. 2. (1) (Предишен текст на чл. 2 - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Законът се прилага за гражданите на държави членки и на трети държави, които са придобили професионални квалификации в други държави членки и в трети държави и желаят да упражняват регулирана професия в Република България като самостоятелно заети или като наети лица.

(2) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Законът се прилага и за гражданите на държави членки, които са преминали стаж за усвояване на професията извън държавата членка по произход.

(3) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Законът не се прилага за гражданите на трети държави, които са придобили професионални квалификации по регулирани медицински професии в трети държави.

(4) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Законът не се прилага по отношение на признаването на професионалните квалификации на морските лица, нотариусите и нотариалната дейност.

Чл. 3. (1) Списъкът на регулираните професии в Република България се приема с решение на Министерския съвет по реда на чл. 7 от Закона за професионалното образование и обучение и в съответствие с чл. 9, ал. 3, т. 13 от Закона за висшето образование.

(2) Решението по ал. 1 се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 4. (1) (Предишен текст на чл. 4 - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.) Органи по признаване на професионални квалификации са:

1. министърът на здравеопазването - за професиите "лекар", "медицинска сестра", "лекар по дентална медицина", "акушерка" и "магистър-фармацевт", както и за другите медицински професии, включени в списъка по чл. 3, ал. 1;

2. (изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните - за професията "ветеринарен лекар";

3. председателят на Камарата на архитектите - за професията "архитект";

4. председателят на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране - за професията "инженер в инвестиционното проектиране";

5. други органи, определени в специален закон или в подзаконов нормативен акт.

(2) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.) Когато органите по ал. 1 са министри, те могат да делегират правомощията си по този закон на определени от тях с писмена заповед заместник-министри.

Чл. 5. (1) Граждани на държави членки, които притежават доказателства за професионални квалификации, придобити в друга държава членка, могат да упражняват регулирана професия в Република България в съответствие с българските закони.

(2) Признаването на професионални квалификации за професиите "лекар", "медицинска сестра", "лекар по дентална медицина", "ветеринарен лекар", "акушерка", "магистър-фармацевт" и "архитект" се извършва в съответствие с минималните квалификационни изисквания за упражняване на тези професии съгласно Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации.

Чл. 6. (1) При признаването на професионални квалификации за упражняване на регулирана професия органите по признаване прилагат:

1. списъка на професионалните сдружения или организации, които отговарят на условията на § 2 от допълнителните разпоредби;

2. списъка на курсовете за обучение със специална структура в държавите членки;

3. списъка на регулирано образование и обучение в държавите членки;

4. списъка на дейности, свързани с признаването въз основа на придобит професионален опит, разделени в следните групи:

а) списък № 1 - за дейности, включени в списък № 1 на приложение № 4 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации;

б) списък № 2 - за дейности, включени в списък № 2 на приложение № 4 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации;

в) списък № 3 - за други дейности, включени в списък № 3 на приложение № 4 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации;

5. за признаване на професионална квалификация на лекари:

а) списъка на доказателствата за професионална квалификация за обучение по медицина в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на лекари-специалисти в държавите членки;

в) списъка на наименованията на специализираното обучение по медицина в държавите членки;

г) списъка на доказателствата за професионална квалификация на общопрактикуващи

лекари в държавите членки;

6. за признаване на професионална квалификация на медицински сестри:

а) учебна програма за обучение на медицинските сестри в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на медицински сестри в държавите членки;

7. за признаване на професионална квалификация на лекари по дентална медицина:

а) учебна програма за обучение на лекари по дентална медицина в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на лекари по дентална медицина в държавите членки;

в) списъка на доказателствата за професионална квалификация на лекари по дентална медицина - специалисти, в държавите членки;

8. за признаване на професионална квалификация на ветеринарни лекари:

а) учебна програма за обучение на ветеринарни лекари в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на ветеринарни лекари в държавите членки;

9. за признаване на професионална квалификация на акушерки:

а) учебна програма за обучение на акушерки в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на акушерки в държавите членки;

10. за признаване на професионална квалификация на магистър-фармацевти:

а) учебна програма за обучение на магистър-фармацевти в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на магистър-фармацевти в държавите членки;

11. за признаване на професионална квалификация на архитекти:

а) списъка на доказателствата за професионална квалификация на архитекти в държавите членки;

б) списъка на доказателствата за професионална квалификация на архитекти, които се ползват от придобити права;

12. списъка на документи и удостоверения, които могат да бъдат изисквани от органите по признаване;

13. списъка на дейностите, свързани с търговията и разпространението на токсични продукти, разделен на следните групи:

а) списък № 1 - за дейности, свързани с търговията и разпространението на токсични продукти и на биологични пестициди за целите на селското стопанство и градинарството (опаковани токсични продукти, предназначени за доставка на крайния потребител, в оригиналната им опаковка);

б) списък № 2 - за други дейности, свързани с търговията и разпространението на токсични продукти;

14. образец на декларация за временно предоставяне на услуги по чл. 13, ал. 1.

(2) Списъците, учебните програми и образецът на декларация по ал. 1 се включват като приложения в решението по чл. 3, ал. 1.

Чл. 7. (1) Признаването на професионалната квалификация предоставя на гражданите на държавите членки достъп до съответната регулирана професия в Република България, за която са придобили квалификация в друга държава членка, и правото да упражняват тази професия при същите условия, както българските граждани.

(2) Професията, която гражданин на държава членка желае да упражнява в Република България, е същата, за която е придобил квалификация в друга държава членка, ако съответните

професионални дейности са съпоставими.

Чл. 7а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Органът по признаване предоставя частичен достъп до упражняване на професионална дейност, в случай че са изпълнени следните условия:

1. заявителят е напълно квалифициран да упражнява в държавата членка по произход дейността, за която се иска частичен достъп в Република България;

2. разликите между професионалната дейност, законно упражнявана в държавата членка по произход, и регулираната професия в Република България са толкова съществени, че прилагането на компенсационни мерки би се равнявало на изискване заявителят да премине пълния курс на образование и обучение, който се изисква в Република България, за да получи неограничен достъп до регулираната професия;

3. професионалната дейност може обективно да бъде отделена от други дейности в обхвата на регулираната професия в Република България, като за тази цел органът по признаване взема предвид дали професионалната дейност може да се упражнява като самостоятелна дейност в държавата членка по произход.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Частичен достъп може да бъде отказан, ако отказът бъде мотивиран с императивни съображения от обществен интерес, които могат да спомогнат за постигането на поставената цел и не надхвърлят необходимото за постигането на тази цел.

(3) Лицето, на което е предоставен частичен достъп, упражнява професионалната дейност под наименованието на професията в държавата членка по произход. Наименованието задължително се посочва и на български език.

(4) Лицето, на което е предоставен частичен достъп, посочва ясно на получателите на услугите обхвата на своята професионална дейност.

(5) Частичен достъп не се предоставя в случаите на автоматично признаване на професионална квалификация по част трета, глави втора, трета и трета "а".

Чл. 8. (1) Граждани на трети държави, придобили професионална квалификация в държава членка, ползват правата на граждани на държава членка за признаване на професионалната им квалификация в случаите, когато са:

1. членове на семейството на български гражданин;

2. членове на семейството на гражданин на друга държава членка, когато този гражданин се е преместил в Република България;

3. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) получили разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България;

4. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) висококвалифицирани работници и притежават виза по чл. 15, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България.

(2) Извън случаите по ал. 1 професионална квалификация за упражняване на регулирана професия се признава на граждани на трети държави, придобили право да упражняват същата професия в държава, с която Република България има сключен международен договор за или включващ клаузи за взаимно признаване на професионална квалификация по тази професия, при договорените условия.

(3) Професионална квалификация за упражняване на регулирана професия, която не е придобита в държава членка, може да бъде призната на гражданин на трета държава при условията на взаимност, установени за всеки конкретен случай, когато квалификацията съответства на нормативните изисквания в Република България за придобиване на същата професионална квалификация.

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Органът по признаване издава Европейска професионална карта на притежателите на професионална квалификация по тяхно искане при условия и по ред, определени с наредба, приета от Министерския съвет, по предложение на министъра на образованието и науката след съгласуване със съответните съсловни и професионални организации.

Чл. 9. Признаването на професионални квалификации за упражняване на регулирана професия на територията на Република България се извършва по реда на този закон, доколкото друго не е предвидено в специален закон или в правото на Европейската общност.

Част втора.

СВОБОДНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

Чл. 10. Свободното предоставяне на услуги в Република България от граждани на други държави членки не може да бъде ограничавано на основание, свързано с професионалните им квалификации, ако те са:

1. законно установени в друга държава членка с цел упражняване на същата професия на нейна територия;

2. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) упражнявали тази професия в една или няколко държави членки при пълно работно време не по-малко от една година или с равностойна обща продължителност при непълно работно време през последните 10 години, когато професията не е регулирана в тази държава членка; това изискване не се прилага, когато професията или образованието и обучението, изисквани за упражняването ѝ, са регулирани в държавата членка по установяване.

Чл. 11. (1) Разпоредбите на тази част се прилагат само в случаите, когато гражданин на друга държава членка се премести в Република България с цел да упражнява регулирана професия еднократно или за определен период от време.

(2) Еднократният или временният характер на предоставянето на услуги подлежи на преценка за всеки конкретен случай по отношение на срока, честотата, редовността и непрекъснатостта на предоставянето на услугите.

Чл. 12. Предоставянето на услуги при преместване се извършва при спазване на националните правила за професионално поведение с професионален, нормативен или административен характер, пряко свързани с професионалните квалификации, характеристиките на професията, ползването на професионални звания, професионалните нарушения, свързани със защитата и безопасността на потребителите, както и при спазване на дисциплинарите разпоредби, приложими в Република България към упражняващите същата професия.

Чл. 13. (1) При предоставянето на услуги за първи път в Република България гражданинът на държава членка подава пред органа по признаване писмена декларация, съдържаща данни за наличието на застраховка за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на професионалните му задължения.

(2) Към декларацията по ал. 1 се прилагат:

1. документ за гражданство;

2. удостоверение, издадено от компетентния орган на съответната държава членка, че

деклараторът е законно установен на територията ѝ с цел упражняване на съответните дейности, както и че към момента на издаване на удостоверението не му е наложена забрана, включително временна, за упражняване на тези дейности;

3. доказателства за професионални квалификации;

4. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) доказателства, потвърждаващи упражняването на съответната дейност в продължение най-малко на една през последните 10 години - в случаите по чл. 10, т. 2;

5. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) удостоверение, че лицето не е осъждано и че не му е отнето временно или постоянно правото да упражнява съответната професия - за професиите от областта на сигурността, здравеопазването и за професии, свързани с образованието на ненавършили пълнолетие лица, включително грижи за деца и образование в предучилищна възраст, за които в Република България се изисква такава;

6. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) декларация за владеене на български език - при професии, които имат последици за безопасността на пациентите;

7. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) удостоверение относно естеството и продължителността на дейността, издадено от съответния компетентен орган в държавата членка, в която е установено лицето - за професии, при които се извършват дейностите по чл. 33, ал. 1.

(3) При промяна в обстоятелствата, удостоверени с документите по ал. 2, деклараторът подава документи, доказващи промяната в едномесечен срок от настъпването ѝ.

(4) Декларацията се подновява веднъж годишно, ако деклараторът ще предоставя услуги еднократно или временно в Република България през съответната календарна година.

Чл. 14. (1) Гражданите на държава членка, установени в друга държава членка, при временно или еднократно предоставяне на услуги се освобождават от изискванията за регистрация или членство в професионална организация или сдружение, както и от въведените в българското законодателство изисквания за регистрация за целите на установяване на задължения за задължителни осигурителни вноски, произтичащи от дейности, упражнявани в полза на осигурените лица.

(2) Гражданинът на държава членка е длъжен да уведоми предварително, а в неотложни случаи - впоследствие, Националната агенция за приходите за услугите, които е предоставил.

Чл. 15. (1) Гражданите на държава членка, които временно предоставят услуги в областта на архитектурата, се вписват служебно в регистъра на Камарата на архитектите и получават удостоверение за вписване.

(2) В регистъра се отбелязва основанието за вписване, като регистрацията може да се подновява ежегодно по същия ред.

(3) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Вписването по ал. 1 не следва по никакъв начин да забавя или усложнява предоставянето на услугите.

Чл. 16. (1) Гражданите на държава членка, които временно предоставят услуги в областта на инвестиционното проектиране, се вписват служебно в регистъра на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране и получават удостоверение за вписване.

(2) В регистъра се отбелязва основанието за вписване, като регистрацията може да се подновява ежегодно по същия ред.

(3) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Вписването по ал. 1 не следва по никакъв начин да забавя или усложнява предоставянето на услугите.

Чл. 17. (1) (Доп. - ДВ, бр. 91 от 2018 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., в сила от 01.05.2024 г.) Гражданите на държава членка, които временно предоставят медицински услуги, се вписват в регистъра на съответната районна (регионална) колегия на Българския лекарски съюз, на Българския зъболекарски съюз, на Българския фармацевтичен съюз, на Българския съюз на лекарските асистенти и фелдшерите, на Българската асоциация на зъботехниците, на Българската асоциация на помощник-фармацевтите или на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи въз основа на изпратено от министъра на здравеопазването уведомление.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) С цел да не се забавя и усложнява предоставянето на медицинските услуги вписването се смята за извършено от момента на получаване на уведомлението.

(3) В регистъра се отбелязва основанието за вписване, като регистрацията може да се подновява ежегодно по същия ред.

Чл. 18. (1) Гражданите на държава членка, които временно предоставят ветеринарномедицински услуги, се вписват служебно в регистъра на съответната областна колегия на Българския ветеринарен съюз и получават удостоверение за вписване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) Вписването се смята за извършено от момента на получаване на уведомлението от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(3) В регистъра се отбелязва основанието за вписване, като регистрацията може да се подновява ежегодно по същия ред.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Вписването по ал. 1 не следва по никакъв начин да забавя или усложнява предоставянето на услугите.

Чл. 19. (1) Услугите се предоставят под професионалното звание на държавата членка по установяване, ако такова е предвидено в тази държава членка за съответната професионална дейност.

(2) Професионалното звание се посочва на официалния език или на един от официалните езици на държавата членка по установяване по начин, който не допуска объркване с професионално звание в Република България.

(3) Когато в държавата членка по установяване не е предвидено такова професионално звание, предоставящият услуги посочва своята професионална квалификация на официалния език или на един от официалните езици на тази държава членка.

(4) Услугите, свързани с професиите, за които се прилага автоматично признаване, могат да се предоставят под професионалното звание, използвано в Република България.

Чл. 20. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) При първоначалното предоставяне на услуги, свързани с професии в областта на общественото здраве и безопасност, за които не се прилага автоматично признаване по реда на част трета, глави втора, трета и трета "а", органът по признаване може да извърши проверка на документите, удостоверяващи професионалните квалификации на декларатора, преди предоставянето на услугите.

(2) Проверката по ал. 1 се извършва, когато липсата на съответната професионална квалификация застрашава безопасността на гражданите и може да доведе до сериозно увреждане на здравето им, като не може да надхвърля необходимото за постигане на тази цел.

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) В едномесечен срок от получаването на

декларацията по чл. 13, ал. 1 и придружаващите я документи органът по признаване уведомява декларатора за решението си да не извършва предварителна проверка на неговите професионални квалификации или, след като е извършил проверката:

1. да изиска от заявителя да положи изпит за правоспособност, или
2. да разреши предоставянето на услуги.

(2) Предоставянето на услугите трябва да може да започне в срок до един месец от вземането на решението за извършване или не на проверката по ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) В случай че възникне затруднение, което би довело до неспазване на срока по ал. 1, органът по признаване в същия срок уведомява декларатора относно причините за закъснението и срока за вземане на решение. В този случай срокът е до два месеца от отстраняването на затруднението.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Когато се установи съществено несъответствие между професионалните квалификации на декларатора и обучението, провеждано в Република България за упражняването на съответната професия, което може да застраши безопасността на гражданите и да доведе до сериозно увреждане на здравето им, и това несъответствие не може да бъде компенсирано с професионалния опит на декларатора или със знания, умения и компетентности, придобити посредством учене през целия живот, официално валидирани за целта от компетентен орган, органът по признаване предоставя на декларатора възможност да докаже, че е придобил липсващите му знания или компетентност, като положи изпит за правоспособност по реда на чл. 83, ал. 3.

(5) При непроизнасяне на органа по признаване в сроковете по ал. 1 - 4 гражданинът на държава членка може да започне да предоставя съответните услуги.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Когато професионалните квалификации са проверени от органа по признаване по реда на ал. 1, услугите се предоставят под професионалното звание, използвано в Република България за осъществяването на съответната дейност.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) В случай на основателно съмнение органът по признаване може да подаде искане към компетентните органи на държавата членка по установяване за предоставяне на информацията относно законността на установяването на предоставящия услуги, неговото добро професионално поведение, както и относно липсата на дисциплинарни, административни или наказателни санкции, свързани с упражняването на професията.

(8) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) В случай че органът по признаване реши да извърши проверка на професионалните квалификации, той може да подаде искане към компетентните органи на държавата членка по установяване за предоставяне на информацията относно курсовете на обучение на предоставящия услуги, доколкото това е необходимо за оценка на съществените несъответствия, за които е вероятно да са във вреда на общественото здраве или безопасност.

(9) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Когато професиите не са регулирани в държавата членка по произход, информацията по ал. 7 и 8 може да бъде предоставена от помощния център.

Чл. 22. (1) При подадена жалба от получател на услуги срещу предоставящия услуги органът по признаване изисква от компетентните органи на държавата членка по установяване цялата информация, необходима за правилното разглеждане на жалбата.

(2) Органът по признаване уведомява получателя на услугите за решението си по подадената жалба.

(3) Органът по признаване е длъжен да осигурява обмен на цялата информация, необходима за разглеждане на жалби, свързани с предоставянето на услуги на територията на други държави членки.

Чл. 23. Получателите на услугите имат право да получат от предоставящите услуги следната информация:

1. наименование на публичните регистри, в които са вписани в държавата членка по установяване, съответните регистрационни номера или еквивалентни идентификационни данни, съдържащи се в съответния регистър;
2. наименованието и адреса на съответния компетентен орган, когато в държавата членка по установяване се изисква получаване на разрешение или лиценз за упражняването на дейността;
3. данни за професионалните сдружения или организации, в които членуват;
4. професионалното звание, а когато няма такова - наименованието на професионалната квалификация и държавата членка, в която е придобито;
5. идентификационен номер по Закона за данък върху добавената стойност, ако за осъществяваната дейност се дължи данък върху добавената стойност;
6. данни за наличието на застраховка за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на професионалните задължения.

Чл. 23а. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Преди въвеждането на нови или изменението на действащи разпоредби в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия или една от формите на нейното упражняване, включително използването на професионално звание и разрешените професионални дейности, в процеса на изработване на проекта на акт, съставителят на проекта на акта извършва по обективен и независим начин оценка на пропорционалността в съответствие с правилата, предвидени в този закон.

(2) Обхватът на оценката по ал. 1 е пропорционален на естеството, съдържанието и въздействието на разпоредбите, които се въвеждат.

(3) Всяка от разпоредбите по ал. 1 се придружава от подробно обяснение, което да позволява да се оцени спазването на принципа на пропорционалност.

(4) Съображенията, поради които дадена разпоредба се счита за обоснована и пропорционална, се подкрепят с качествени и когато е възможно и целесъобразно с количествени елементи.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Когато органът по признаване не е съставител на проекта на акта, с който се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия, съставителят на проекта на акт съгласува оценката на пропорционалността със съответния орган по признаване.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Оценка на пропорционалността се извършва и за действащи разпоредби в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия, ако се окаже необходимо те да бъдат преразгледани с оглед на преследваната към момента на приемането им цел, последиците от нея, оценени след приемането им, както и постоянното развитие в областта на регулираната професия след приемането на разпоредбите.

(7) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) В случаите по ал. 6 оценката на пропорционалността се извършва от органа по признаване, в чиято компетентност е изпълнението на акта, съдържащ съответните разпоредби.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Когато в отделен акт на Европейския съюз са установени специални изисквания относно регулирането на дадена професия и в този акт не е предвидена възможност на държавите членки за избор относно точния начин, по който те да бъдат въведени в националното им законодателство, правилата за извършване на оценка на пропорционалността, предвидени в този закон, не се прилагат.

Чл. 23б. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) При приемането на нови или изменението на действащи разпоредби в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия, съставителят на проекта на акта

гарантира, че тези разпоредби не въвеждат пряка или непряка дискриминация, основана на гражданство или на място на пребиваване.

Чл. 23в. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съставителят на проекта на акта гарантира, че разпоредбите в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия, които възнамерява да въведе, както и измененията, които възнамерява да внесе в действащите разпоредби, са обосновани от цели от обществен интерес.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съставителят на проекта на акта проучва по-специално дали разпоредбите по ал. 1 са обективно обосновани от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве, или от императивни съображения от обществен интерес.

(3) Съображенията от чисто икономически характер или чисто административните съображения не съставляват императивни съображения от обществен интерес, обосноваващи ограничаване на упражняването или достъпа до регулирана професия.

Чл. 23г. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съставителят на проекта на акта гарантира, че разпоредбите в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия, които въвежда, както и че измененията, които внася в действащите разпоредби, са подходящи за гарантиране на постигането на набелязаната цел и не надхвърлят необходимото за постигането на тази цел.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) За тази цел преди приемането на разпоредбите по ал. 1 съставителят на проекта на акта разглежда:

1. естеството на рисковете, свързани с набелязаните цели от обществен интерес, и по-специално рисковете за получателите на услуги, включително потребителите, за специалистите или за трети лица;

2. дали съществуващите правила от специален или по-общ характер, като съдържащите се в правото в областта на безопасността на продуктите или на защитата на потребителите, са недостатъчни за постигането на набелязаната цел;

3. целесъобразността на разпоредбата, що се отнася до това доколко е подходяща за постигането на набелязаната цел и доколко в действителност отразява тази цел по последователен и систематичен начин и съответно дали отстранява установените рискове по сходен начин като при съпоставими дейности;

4. въздействието върху свободното движение на хора и услуги в Европейския съюз, върху избора на потребителите и върху качеството на предоставяната услуга;

5. възможността за използване на по-малко ограничаващи средства за постигане на целта от обществен интерес;

6. последиците на новите или изменените разпоредби, когато се съчетават с други разпоредби, ограничаващи достъпа до професията или упражняването ѝ, и по-специално как новите или изменените разпоредби, съчетани с другите изисквания, допринасят за постигането на същата цел от обществен интерес и дали са необходими за постигането ѝ.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съставителят на проекта на акта разглежда и следните елементи, когато те са от значение за естеството и съдържанието на разпоредбата, която се въвежда или изменя:

1. връзката между обхвата на дейностите, които включва дадена професия или които са запазени за нея, и изискваната професионална квалификация;

2. връзката между сложността на съответните задачи и необходимостта тези, които ги извършват, да притежават определени професионални квалификации, по-специално по отношение на нивото, естеството и продължителността на изискваното обучение или опит;

3. възможността за получаване на професионална квалификация по други начини;
4. дали и защо запазените за определени професии дейности могат или не могат да се споделят с други професии;

5. степента на самостоятелност при упражняването на регулираната професия и въздействието на правилата относно организацията и надзора по отношение на постигането на набелязаната цел, по-специално когато свързаните с регулираната професия дейности се упражняват под надзора на квалифициран специалист, който запазва своята отговорност;

6. развитието на науката и технологиите, което може ефективно да намали или увеличи асиметрията в наличието на информация сред специалистите и потребителите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) За целите на ал. 2, т. 5, когато разпоредбите са обосновани единствено от съображения за защита на потребителите и когато установените рискове са ограничени до отношенията между специалиста и потребителя и по тази причина не засягат по неблагоприятен начин трети лица, съставителят на проекта на акта оценява по-специално дали целта може да се постигне чрез мерки, които са по-малко ограничаващи отколкото запазването на определени дейности за специалисти.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) За целите на ал. 2, т. 6 съставителят на проекта на акта оценява последиците на новата или изменената разпоредба при съчетаването ѝ с едно или повече изисквания, като има предвид факта, че тези последици може да бъдат както положителни, така и отрицателни, и по-специално оценява следните елементи:

1. запазени дейности, защитено професионално звание или всяка друга форма на регулиране по смисъла на § 1 и 2а от допълнителните разпоредби;

2. задължения за изпълняване на изисквания за непрекъснато професионално развитие;

3. правила, свързани с организацията на професията, професионална етика и надзор;

4. задължително членство в професионална организация или орган, регистрационни или разрешителни режими, по-специално когато тези изисквания предполагат притежаването на определена професионална квалификация;

5. количествени ограничения, по-специално изисквания, с които се ограничава броят на разрешенията за упражняване на професията или се определя минимален или максимален брой служители, ръководители или представители, притежаващи определени професионални квалификации;

6. изисквания за конкретна правна форма или изисквания, свързани с дялово участие или управление на дружество, до степента, до която тези изисквания са пряко свързани с упражняването на регулираната професия;

7. териториални ограничения, включително когато професията се регулира в части от територията на страната по начин, различен от начина, по който се регулира в други части;

8. изисквания, с които се ограничава упражняването на регулирана професия съвместно или в рамките на партньорство, както и правила за несъвместимост;

9. изисквания за застрахователно покритие или други средства за индивидуална или колективна защита в областта на професионална отговорност;

10. изисквания за владееене на езици до степента, която е необходима за упражняване на професията;

11. изисквания за фиксирани минимални и/или максимални възнаграждения;

12. изисквания по отношение на рекламата.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Преди въвеждането на нови или изменението на действащи разпоредби съставителят на проекта на акта също така гарантира спазването на принципа на пропорционалност на специалните изисквания, свързани с предоставянето на услуги на временен и случаен принцип, предвидени в част втора на този закон, включително:

1. автоматична временна регистрация или формално членство в професионална

организация или орган;

2. декларация, която се представя предварително съгласно чл. 13, ал. 1, документи, които се изискват съгласно чл. 13, ал. 2, или друго равностойно изискване;

3. заплащане на каквито и да е такси, необходими за административните процедури, свързани с упражняването или достъпа до регулирана професия, които доставчикът на услуги дължи.

(7) Разпоредбите на ал. 6 не се прилагат по отношение на мерките, предназначени да гарантират спазването на приложимите условия и ред на заетост, които държавите членки прилагат в съответствие с правото на Европейския съюз.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Когато разпоредбите се отнасят до регулирането на професии в областта на здравеопазването и оказват влияние върху безопасността на пациентите, съставителят на проекта на акта взема предвид целта за осигуряване на високо равнище на закрила на човешкото здраве.

Чл. 23д. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съставителят на проекта на акта предоставя чрез подходящи средства достъп до информация на гражданите, получателите на услуги и други заинтересовани страни, включително тези, които не упражняват професията, преди въвеждането на нови или изменението на действащи разпоредби в законов, подзаконов или административен акт, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съставителят на проекта на акта осигурява по подходящ начин участието на всички съответни заинтересовани страни и им предоставя възможност да изразят своите мнения. Съставителят на проекта на акта провежда обществени консултации в съответствие със Закона за нормативните актове, Административнопроцесуалния кодекс и другите приложими закони.

Чл. 23е. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) (1) Органите по признаване предприемат необходимите мерки, за да насърчават взаимния обмен на информация с компетентните органи на други държави членки относно конкретния начин, по който регулират дадена професия, или относно последиците от такова регулиране.

(2) Органите по признаване съобщават на Европейската комисия и вписват в базата данни на регулираните професии по чл. 59, параграф 1 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации разпоредбите, с които се ограничава упражняването или достъпът до регулирана професия, както и съображенията, поради които се счита, че тези разпоредби са обосновани и пропорционални.

(3) Органите по признаване и други заинтересовани лица могат да представят коментари на Европейската комисия или на държавата членка, която е съобщила разпоредбите и съображенията, поради които те се считат за обосновани и пропорционални.

Част трета.

СВОБОДА НА УСТАНОВЯВАНЕ

Глава първа.

ОБЩА СИСТЕМА ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Чл. 24. (1) По реда на тази глава се признават професионални квалификации за професиите, за които не се прилага автоматичното признаване.

(2) По реда на тази глава се признават и професионални квалификации за професиите, за които се прилага автоматичното признаване, но заявителят поради конкретни и изключителни

причини не отговаря на изискванията за автоматично признаване, в следните случаи:

1. за дейностите, свързани с категориите професионален опит, посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 4, когато заявителят не отговаря на изискванията по чл. 34, 35 и 36;
2. за лекари, лекари-специалисти, медицински сестри, лекари по дентална медицина, лекари по дентална медицина - специалисти, ветеринарни лекари, акушерки, магистър-фармацевти и архитекти, когато заявителят не отговаря на изискванията за действителна и законосъобразна професионална практика по чл. 39, 45, 49, 52, 53, 57, чл. 61, ал. 2 и 3, чл. 62, 71 и 72;
3. за архитекти, когато заявителят притежава доказателство за професионална квалификация, което не е посочено в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 11, буква "а";
4. за лекари, медицински сестри, лекари по дентална медицина, ветеринарни лекари, акушерки, магистър-фармацевти и архитекти, притежаващи доказателства за професионална квалификация като специалисти, придобити след преминал курс на обучение за придобиване на звание, посочено в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "а", т. 6, буква "б", т. 7, буква "б", т. 8, буква "б", т. 9, буква "б", т. 10, буква "б" и т. 11, буква "б", с цел признаване на съответната специализация;
5. за медицински сестри, притежаващи доказателства за професионална квалификация, придобити след преминал курс на обучение за придобиване на звание, посочено в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б", когато не са преминали обучение за медицинска сестра в съответствие с минималните квалификационни изисквания;
6. за медицински сестри, които не са преминали обучение за медицинска сестра в съответствие с минималните квалификационни изисквания, когато в Република България съответните професионални дейности се упражняват от медицински сестри, притежаващи доказателства за професионална квалификация, получени след обучение, което води до придобиването на званието, посочено по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б";
7. за заявители, притежаващи доказателства за професионална квалификация, издадени в трета държава, по смисъла на § 3 от допълнителните разпоредби.

Чл. 25. (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) За целите на признаването и в случаите, когато се изисква стаж за приспособяване или изпит за признаване на правоспособност доказателствата за професионални квалификации се групират в следните квалификационни нива:

1. удостоверение за правоспособност, издадено от компетентен орган в друга държава членка на основание:
 - а) преминал курс на обучение, който не е част от обучението за придобиване на свидетелство или диплома по смисъла на т. 2, 3, 4 или 5, или положен специален изпит без предварително обучение, или на основание упражняване на професията в държава членка през последните 10 години при пълно работно време в продължение на три последователни години или с равностойна продължителност при непълно работно време, или
 - б) общо основно или средно образование, удостоверяващо придобиването на общи познания;
2. свидетелство, удостоверяващо успешно завършване на следното средно образование:
 - а) общо образование, допълнено с учебен курс или професионално обучение, различно от посоченото в т. 3, и/или с изпитателен или професионален стаж, изискван в допълнение към този курс, или
 - б) техническо или професионално образование, допълнено, при необходимост, с учебен курс или професионално обучение, посочено в буква "а", и/или с изпитателен или професионален стаж, изискван в допълнение към този курс;
3. диплома, удостоверяваща успешното завършване на:
 - а) обучение след завършване на средно образование, различно от посоченото в т. 4 и 5, с

продължителност най-малко една година при редовна форма на обучение или с равностойна продължителност при задочна форма; в тези случаи успешното завършване на средно образование, което се изисква за прием в университет или друго висше училище, или на професионално обучение в допълнение към средното образование, трябва да е било предпоставка за прием за това обучение, или

б) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) регулирано образование или обучение или, при регулирана професия - професионално обучение със специална структура, като компетентностите надхвърлят предвиденото за обучението, посочено в т. 2, равностойно на обучението, посочено в буква "а", ако това обучение осигурява сравними професионални стандарти и подготвя обучавания за сравнимо равнище на отговорности и функции, при условие че дипломата се придружава с удостоверение, издадено от държавата членка по произход;

4. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) диплома, удостоверяваща успешно завършване на обучение след средно образование с продължителност не по-малко от три и не повече от 4 години при редовна форма на обучение или с равностойна продължителност при задочна форма, която в допълнение може да бъде изразена чрез равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или друго висше училище, или училище, предоставящо равностойно обучение, както и, когато е необходимо, удостоверяваща завършено професионално обучение, изисквано в допълнение към курса на средното образование;

5. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) диплома, удостоверяваща успешно завършване на обучение след средно образование с продължителност не по-малко от 4 години при редовна форма на обучение или с равностойна продължителност при задочна форма, която в допълнение може да бъде изразена чрез равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или друго висше училище, или училище, предоставящо равностойно обучение, както и, когато е необходимо, удостоверяваща завършено професионално обучение, изисквано в допълнение към курса на средното образование.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Всяко доказателство или съвкупност от доказателства за професионални квалификации, издадени от компетентен орган в друга държава членка, удостоверяващи успешно завършване на обучение в Европейския съюз, в редовна или задочна форма на обучение, в рамките или извън официалните учебни програми, което е признато от тази държава членка за равностойно по отношение на квалификационното ниво и дава същите права за достъп или подготвя за упражняване на тази професия, се приравнява на доказателство за професионална квалификация от съответното ниво по чл. 25.

Чл. 27. Когато държавата членка по произход или местопребиваване е повишила изискваното квалификационно ниво за достъп до професия и за нейното упражняване и по силата на национални закони, подзаконови или административни разпоредби завършилите обучение преди датата на промяната се ползват с придобити права, проведеното обучение се смята за съответстващо на нивото на новото обучение.

Чл. 28. (1) (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Когато достъпът до регулирана професия в Република България е обвързан с притежаване на определени професионални квалификации, органът по признаване разрешава достъпа до тази професия и нейното упражняване при същите условия, които се прилагат към българските граждани, ако заявителите притежават удостоверение за правоспособност или доказателства за професионални квалификации по чл. 25, изисквани от друга държава членка за достъп до професията или за нейното упражняване на територията на тази държава членка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Удостоверенията за правоспособност или доказателствата за професионални квалификации по ал. 1 трябва да са издадени от компетентен орган в друга държава членка, определен за тази цел в съответствие със законите, подзаконовите или административните разпоредби, действащи в тази държава членка.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Когато професията не е регулирана в държавата членка по произход или по местопребиваване, достъпът до нея се разрешава и на заявители, които са я упражнявали при пълно работно време в продължение най-малко на една година или с равностойна обща продължителност при непълно работно време през последните 10 години в тази държава членка и притежават едно или повече от удостоверенията за правоспособност или едно или повече доказателства за професионална квалификация.

(4) Удостоверенията за правоспособност и доказателствата за професионална квалификация по ал. 3 трябва да отговарят на изискванията на ал. 2 и да удостоверяват, че заявителят е подготвен за упражняването на съответната професия.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Професионалният опит от една година по ал. 3 не се изисква, ако доказателствата за професионалната квалификация на заявителя удостоверяват завършването на регулирано образование и обучение. На квалификационното ниво по чл. 25, т. 3, буква "а" се приравнява регулирано образование и обучение или професионално обучение със специална структура, посочено в чл. 25, т. 3, буква "б", когато това е удостоверено от държавата членка по произход.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Органът по признаване може да откаже достъп до професията или до нейното упражняване на заявители, чиито удостоверения за правоспособност попадат в чл. 25, т. 1, когато изискваната за упражняването на професията квалификация в Република България попада в чл. 25, т. 5.

Чл. 29. (1) Органът по признаване може да изиска от заявителя да премине стаж за приспособяване с продължителност до три години или да положи изпит за признаване на правоспособност в случаите, когато:

1. (отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

2. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) обучението, удостоверено с доказателствата за професионални квалификации, се различава съществено по съдържание по отношение на професионалните дейности в сравнение с обхвата на обучението в Република България;

3. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) регулираната професия в Република България включва една или повече професионални дейности, които не са включени в съответната професия в държавата членка по произход на заявителя и за които в Република България се изисква обучение, чието съдържание се различава съществено от посоченото в удостоверенията за правоспособност или за професионални квалификации на заявителя.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Съществено различие по ал. 1, т. 2 е налице, когато обучението, преминато от заявителя, се характеризира със съществени несъответствия по съдържание и продължителност в сравнение с продължителността и/или съдържанието на обучението, изисквано в Република България, и придобитите в резултат на това обучение знания, умения и компетентности не съответстват на необходимите за упражняване на професията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) Органът по признаване изисква от заявителя да премине стаж за приспособяване с продължителност до 5 години и да положи изпит за признаване на правоспособност в случаите, когато заявителят е лице, на което е предоставена международна закрила и не може да представи доказателствата по чл. 28, ал. 2.

Чл. 30. В случаите по чл. 29, ал. 1 органът по признаване предоставя на молителя право да избира между стаж за приспособяване и изпит за признаване на правоспособност.

Чл. 31. (1) За професиите, за чието упражняване се изисква точно познаване на българското законодателство и чийто съществен и постоянен елемент е даването на съвети и/или оказването на помощ по българското законодателство, органът по признаване решава в кои случаи да изиска стаж за приспособяване или изпит за признаване на правоспособност.

(2) Алинея 1 се прилага и:

1. за заявители, притежаващи доказателства за професионална квалификация, издадени в трета държава, по смисъла на § 3 от допълнителните разпоредби;

2. в случаите по чл. 24, ал. 2, т. 2 и 3;

3. в случаите по чл. 24, ал. 2, т. 4 - по отношение на лекарите и лекарите по дентална медицина;

4. в случаите по чл. 24, ал. 2, т. 6, когато в Република България съответните професионални дейности се упражняват от медицински сестри, притежаващи доказателства за професионална квалификация, придобити след обучение, което води до придобиване на професионалното звание, посочено в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б".

(3) В случаите по чл. 24, ал. 2, т. 1 органът по признаване може да изиска от заявителя да премине стаж за приспособяване или да положи изпит за признаване на правоспособност, когато заявителят желае да упражнява професионални дейности като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, които изискват познаване и прилагане на действащото национално законодателство, при условие че това се изисква и от българските граждани.

(4) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Органът по признаване може да изиска от заявителя да премине стаж за приспособяване или изпит за признаване на правоспособност, когато:

1. заявителят желае признаване на своите професионални квалификации по чл. 25, т. 1, когато изискваните професионални квалификации в Република България попадат в чл. 25, т. 3, или

2. заявителят желае признаване на своите професионални квалификации по чл. 25, т. 2, когато изискваните професионални квалификации в Република България попадат в чл. 25, т. 4 или 5.

(5) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Органът по признаване може да изиска от заявителя да премине както стаж за приспособяване, така и изпит за признаване на правоспособност, когато заявителят желае признаване на своите професионални квалификации по чл. 25, т. 1, когато изискваните професионални квалификации в Република България попадат в чл. 25, т. 4.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) При прилагане на ал. 1 органът по признаване проверява дали знанията, уменията и компетентностите, придобити от заявителя в процеса на професионалния му опит или чрез учене през целия живот и официално валидирани за целта от компетентен орган в друга държава членка или в трета държава, могат изцяло или отчасти да компенсират съществените несъответствия в обучението.

(7) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Решението за изискване за преминаване на стаж за приспособяване или за полагане на изпит за признаване на правоспособност трябва да бъде надлежно мотивирано, като на заявителя се предоставя следната информация:

1. нивото на професионална квалификация, изисквано в Република България, и нивото на професионална квалификация на заявителя в съответствие с класификацията по чл. 25;

2. съществените различия по смисъла на чл. 29, ал. 2, както и причините, поради които тези различия не могат да бъдат компенсирани от знанията, уменията и компетентностите, придобити в хода на професионалния стаж или чрез учене през целия живот, официално валидирани за целта от компетентен орган.

(8) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Органите по признаване гарантират, че заявителите имат възможност да положат изпит за признаване на правоспособност не по-късно от 6 месеца от датата на решението по ал. 7.

Глава втора.

ПРИЗНАВАНЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ПРИДОБИТ ПРОФЕСИОНАЛЕН ОПИТ

Чл. 33. (1) Когато в Република България достъпът до или упражняването на професионалните дейности, посочени в списъка на дейностите, свързани с признаването въз основа на придобит професионален опит по чл. 6, ал. 1, т. 4, е обвързан с притежаване на общи, търговски или професионални знания и умения, органът по признаване приема предходното упражняване на такава дейност в друга държава членка като достатъчно доказателство за притежаването на познания и способности, необходими за упражняването на професионалната дейност.

(2) Професионалната дейност по ал. 1 трябва да е била упражнявана в съответствие с разпоредбите на чл. 34, 35 и 36.

Чл. 34. (1) Дейностите, включени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 4, буква "а", трябва да бъдат упражнявани в продължение на:

1. шест последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, или

2. три последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, когато заявителят е доказал, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална продължителност три години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган, или

3. четири последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, когато заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална продължителност две години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган, или

4. три последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, ако заявителят докаже, че е упражнявал съответната дейност като наето лице в продължение на не по-малко от 5 години, или

5. пет последователни години на ръководна длъжност, от които не по-малко от три години с технически задължения и отговорност за управлението най-малко на едно подразделение на съответното предприятие, ако заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална продължителност три години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 и 4 упражняването на дейността не трябва да е приключило преди повече от 10 години от датата, на която заявителят е представил своето заявление и всички необходими документи пред органа по признаване.

(3) Разпоредбата на ал. 1, т. 5 не се прилага за дейности, включени в бивша Група 855 - "заведения за фризьорство", по номенклатурата на Международната стандартна икономическа класификация (МСИК) на ООН.

Чл. 35. (1) Дейностите, включени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 4, буква "б", трябва да бъдат упражнявани в продължение на:

1. пет последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, или

2. три последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, когато заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална

продължителност три години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган, или

3. четири последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, когато заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална продължителност две години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган, или

4. три последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, ако заявителят докаже, че е упражнявал съответната дейност като наето лице в продължение най-малко на 5 години, или

5. пет последователни години като наето лице, ако заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална продължителност три години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган, или

6. шест последователни години като наето лице, ако заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност с минимална продължителност две години, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 и 4 упражняването на дейността не трябва да е приключило преди повече от 10 години от датата, на която заявителят е представил своето заявление и всички необходими документи пред органа по признаване.

Чл. 36. (1) Дейностите, включени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 4, буква "в", трябва да бъдат упражнявани в продължение на:

1. три последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, или

2. две последователни години като наето лице, ако заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган, или

3. две последователни години като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, ако заявителят докаже, че е упражнявал съответната дейност като наето лице в продължение на не по-малко от три години, или

4. три последователни години като наето лице, ако заявителят докаже, че е преминал обучение за съответната дейност, удостоверено със свидетелство, признато за валидно от държавата членка или от компетентен орган.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 и 3 упражняването на дейността не трябва да е приключило преди повече от 10 години от датата, на която заявителят е представил своето заявление и всички необходими документи пред органа по признаване.

Глава трета.

АВТОМАТИЧНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Раздел I.

Общи разпоредби

Чл. 37. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Признаването на доказателствата за професионални квалификации с цел упражняване на професиите "лекар", "лекар-специалист", "медицинска сестра", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина-специалист",

"ветеринарен лекар", "акушерка", "магистър-фармацевт" и "архитект" по реда на тази глава се извършва само ако са посочени в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви "а", "б", "в" и "г", т. 6, буква "б", т. 7, букви "б" и "в", т. 8, буква "б", т. 9, буква "б", т. 10, буква "б" и т. 11, буква "а" и удостоверяват, че лицето е придобило през периода на своето обучение знанията, уменията и компетентностите, посочени в този закон.

(2) Доказателствата за професионална квалификация, посочени в списъка на удостоверенията за професионална квалификация на общопрактикуващи лекари по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "г", се признават с цел упражняване на обща медицинска практика.

(3) Доказателствата за професионални квалификации се признават, ако са издадени от компетентен орган на друга държава членка и при необходимост са придружени със съответните свидетелства, посочени в списъците по ал. 1.

(4) Алинеи 1 и 2 не засягат правата по чл. 39 - 42.

Чл. 38. Доказателствата за професионални квалификации за професиите по чл. 37, ал. 1, издадени в съответствие с минималните квалификационни изисквания и признати по реда на този закон, дават същите права за упражняване на съответната професия, както издадените в Република България.

Чл. 39. (1) Когато доказателствата за професионални квалификации за професиите "лекар" и "лекар-специалист", "медицинска сестра", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина - специалист", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "магистър-фармацевт", притежавани от граждани на държави членки, не отговарят на всички квалификационни изисквания на този закон, те се признават, ако:

1. удостоверяват успешно завършване на обучение, започнало преди датите, посочени в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви "а", "б" и "г", т. 6, буква "б", т. 7, букви "б" и "в", т. 8, буква "б", т. 9, буква "б" и т. 10, буква "б", и

2. са придружени със свидетелство за действително и законосъобразно упражняване на съответните дейности в държава членка в продължение на не по-малко от три последователни години през последните 5 години, предшестващи издаването на свидетелството.

(2) Алинея 1 се прилага и за доказателства за професионални квалификации, придобити на територията на бившата Германска демократична република, които не отговарят на всички минимални квалификационни изисквания на този закон, ако удостоверяват завършено обучение, започнало преди:

1. трети октомври 1990 г. - за лекари, медицински сестри, лекари по дентална медицина, лекари по дентална медицина - специалисти, ветеринарни лекари, акушерки и магистър-фармацевти, и

2. трети април 1992 г. - за лекари-специалисти.

Чл. 40. (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Доказателствата за професионални квалификации по професиите "лекар", "лекар-специалист", "медицинска сестра", "ветеринарен лекар", "акушерка", "магистър-фармацевт" и "архитект", притежавани от граждани на държави членки и издадени от бившата Чехословакия или от Чешката република, или от Словакия, когато обучението е започнало преди 1 януари 1993 г., се признават, когато:

1. компетентният орган на съответната държава членка потвърди, че имат същата правна валидност на нейната територия, както доказателствата за професионални квалификации, които тя издава, а за архитектите - както посочените в списъка на доказателствата за професионална

квалификация на архитекти, които се ползват от придобити права по чл. 6, ал. 1, т. 11, буква "б", и
2. потвърждението по т. 1 се придружава от издадено от същия орган свидетелство по чл. 39, ал. 1, т. 2.

Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Доказателствата за професионални квалификации по професиите "лекар", "лекар-специалист", "медицинска сестра", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина - специалист", "ветеринарен лекар", "акушерка", "магистър-фармацевт" и "архитект", притежавани от граждани на държави членки и издадени от една от държавите от бившия Съветски съюз - Естония, когато обучението е започнало преди 20 август 1991 г., или от Латвия, когато обучението е започнало преди 21 август 1991 г., или от Литва, когато обучението е започнало преди 11 март 1990 г., се признават при условията на чл. 40.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Доказателствата за професионални квалификации за ветеринарни лекари, издадени от Естония, когато обучението е започнало преди 20 август 1991 г., се признават:

1. при наличието на потвърждение по чл. 40, т. 1, и
2. ако са придружени от свидетелство, издадено от естонския компетентен орган, за действително и законосъобразно упражняване на съответните дейности на територията на съответните държави в продължение на не по-малко от 5 последователни години през последните 7 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Доказателствата за професионални квалификации за професиите по ал. 1, притежавани от граждани на държави членки и издадени от Словения, когато обучението е започнало преди 25 юни 1991 г., или Хърватия, когато обучението е започнало преди 8 октомври 1991 г., се признават при условията на чл. 40.

Чл. 42. Доказателствата за професионални квалификации за професиите "лекар", "медицинска сестра", "лекар по дентална медицина", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "магистър-фармацевт" на граждани на друга държава членка, които не отговарят на професионалните звания, предвидени за тази държава членка в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви "а", "б", "в" и "г", т. 6, буква "б", т. 7, букви "б" и "в", т. 8, буква "б", т. 9, буква "б" и т. 10, буква "б", се признават, ако са:

1. издадени от тези държави членки, и
2. придружени със свидетелство, издадено от съответния компетентен орган, в което се посочва, че доказателството за професионална квалификация удостоверява успешно завършване на обучение в съответствие с разпоредбите на този закон и се приравнява от държавата членка, която го е издала, на посочените в списъците квалификации.

Раздел II. Лекари

Чл. 43. (1) Признават се доказателства за професионални квалификации, удостоверяващи завършено обучение по медицина, в съответствие със следните изисквания:

1. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността му е най-малко 5 години, които могат да бъдат изразени и с равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), и включва не по-малко от 5500 часа теоретично и практическо обучение, проведено от или под ръководството на университет;
2. осигурява придобиването на следните знания и умения:

а) адекватни познания по задължителните учебни дисциплини за придобиване на професионална квалификация по медицинска професия и добро разбиране на научните методи, включително на принципите за измерване на биологичните функции, оценката на научно установени факти и анализа на данни;

б) достатъчно разбиране на структурата, функциите и поведението на здрави и болни хора, както и връзката между здравето и физическата и социалната среда на човека;

в) адекватни познания по клинични дисциплини и практика, които дават ясна картина за физическите и психическите болести и тяхната профилактика, диагноза и лечение, както и за възпроизводството на човека;

г) клиничен опит в болници под съответното наблюдение.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Обучение, започнало преди 1 януари 1972 г., се признава и когато продължителността по ал. 1 включва 6 месеца практическо обучение в редовна форма, проведено от университет.

Чл. 44. (1) Признават се доказателства за придобита специалност от лекари, удостоверяващи проведено обучение, в съответствие със следните изисквания:

1. проведено е теоретично и практическо обучение в университет, университетска болница или в одобрено за целта от компетентен орган друго лечебно или здравно заведение;

2. проведено е в редовна форма и продължителността му съответства на посочената в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "в";

3. проведено е под ръководството на компетентен орган и с личното участие на специализанта във всички медицински дейности на структурата, в която се осъществява обучението.

(2) За признаване на доказателства за придобита специалност от лекари се изисква притежаване на доказателства за завършено обучение по медицина, включени в списъка на удостоверенията за професионална квалификация за обучение по медицина по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "а".

Чл. 45. (1) Признават се доказателства за придобита специалност "обща медицина", удостоверяващи проведено обучение в съответствие със следните изисквания:

1. продължителността му е най-малко две години - за доказателства за професионална квалификация, издадени преди 1 януари 2006 г., а за доказателства, издадени след тази дата - три години;

2. проведено е в редовна форма под ръководството на компетентен орган и с личното участие на специализанта;

3. практическото обучение е проведено за период най-малко 6 месеца в акредитирано лечебно заведение за болнична помощ и за най-малко 6 месеца в акредитирана практика по обща медицина или в акредитиран център за първична медицинска помощ;

4. (нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) обучението е повече с практическа, отколкото с теоретична насоченост; проведено е в сътрудничество с други лечебни/здравни заведения или структури в областта на общата медицина.

(2) При признаването на доказателства, издадени на или след 1 януари 2006 г., когато продължителността на обучението по ал. 1, т. 1 е била две години към 1 януари 2001 г., практическото обучение в рамките на обучението за придобиване на висше образование по медицина, провеждано в акредитирано лечебно заведение за болнична помощ или като част от акредитирана практика по обща медицина, или в акредитиран център за първична медицинска помощ, се зачита за практическо обучение по ал. 1, но за не повече от една година.

(3) Практическото обучение по ал. 1, т. 3 може да е проведено за период до 6 месеца и в

друго лечебно или здравно заведение, акредитирано за обучение по специалности, различни, но свързани със специалността "обща медицина".

Чл. 46. (1) Доказателствата за професионална квалификация по професията "лекар" се признават, ако са посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "а".

(2) Доказателствата за професионална квалификация по професията "лекар-специалист" се признават, ако са издадени от компетентните органи, посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "б", и съдържат наименованията на специалностите, използвани в отделните държави членки, посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "в".

(3) Доказателствата по ал. 2, издадени в Испания на лекари, завършили обучението си за придобиване на специалност преди 1 януари 1995 г., се признават и когато не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, ако са придружени със свидетелство, издадено от компетентен испански орган при условията на чл. 27, т. 2 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации.

(4) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Доказателствата по ал. 2, издадени в Италия на лекари, които са започнали обучението си за придобиване на специалност след 31 декември 1983 г. и преди 1 януари 1991 г., се признават и когато съответното обучение не отговаря на минималните квалификационни изисквания на този закон, ако са придружени със свидетелство, издадено от компетентен италиански орган, удостоверяващо, че съответният лекар действително и законосъобразно е упражнявал в Италия дейностите на лекар специалист по същата специалност в продължение на най-малко 7 последователни години през последните 10 години, предхождащи издаването на свидетелството.

Чл. 47. (1) Доказателствата за професионална квалификация за общопрактикуващите лекари се признават, ако са посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "г" или при условията на чл. 39.

(2) Извън случаите по ал. 1 право да упражняват дейностите на общопрактикуващ лекар се признава на лекари, които:

1. се ползват с това право към датата, посочена в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "г", по силата на приложими към медицинската професия и даващи достъп до професионалните дейности на лекари разпоредби, и

2. са се установили към тази дата на територията на съответната държава членка.

(3) Правото по ал. 2 се ползва въз основа на свидетелство, издадено от компетентния орган на съответната държава членка, потвърждаващо правото да се упражняват дейностите на общопрактикуващ лекар в тази държава без притежаване на доказателства за професионална квалификация по ал. 1.

(4) Свидетелствата по ал. 3, издадени на граждани на държави членки от други държави членки, дават същите права за упражняването на дейностите на общопрактикуващ лекар, както издадените в Република България.

Раздел III. **Медицински сестри**

Чл. 48. Признават се доказателства за професионални квалификации, удостоверяващи завършено обучение за медицинска сестра, в съответствие със следните изисквания:

1. проведено е в редовна форма и включва най-малко програмата по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква

"а";

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността му е не по-малко от три години, които могат да бъдат изразени и с равностоен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), и включва не по-малко от 4600 часа теоретично и клинично обучение, като продължителността на теоретичното обучение е не по-малко от една трета, а продължителността на клиничното обучение - от една втора;

3. (нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) теоретичното обучение е проведено от преподаватели в областта на здравните грижи и от други компетентни лица в университети, институции за висше образование с признато за равностойно равнище или в професионални училища или посредством програми за професионално обучение за медицински сестри;

4. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) клиничното обучение е проведено в лечебни заведения за болнична помощ или в други лечебни заведения под ръководството на преподаватели медицински сестри и с участието на други квалифицирани специалисти, в резултат на което обучаващите се медицински сестри придобиват умения:

а) като членове на екип и в пряк контакт със здрави или болни лица и/или общности, да организират, предоставят и оценяват изискваните цялостни здравни грижи въз основа на знанията, уменията и компетентностите, които са усвоили;

б) да работят в екип, да ръководят екип и да организират цялостните здравни грижи, включително да провеждат здравно обучение за отделни лица и малки групи в рамките на лечебни/здравни заведения или в общността;

в) да поемат отговорностите, свързани със сестринските здравни грижи, като участват в дейностите на съответното звено, подходящи за тяхното обучение;

5. (изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г., предишна т. 4 - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) осигурява придобиването на следните знания, умения и компетентности:

а) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) цялостни знания по дисциплините, които са в основата на сестринските грижи, включително достатъчно добро познание за организма, психологическите функции и поведението на здравите и болните хора, както и за социалната среда на човека;

б) достатъчни познания за същността и етиката на професията и за общите принципи, отнасящи се до здравето и сестринските грижи;

в) подходящ клиничен практически опит;

г) способност за участие в практическото обучение на здравния персонал и опит в работата с този персонал;

д) опит в съвместната работа с други медицински специалисти;

е) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за самостоятелно определяне на необходимите здравни грижи, като се използват актуалните теоретични и клинични познания, и за планиране, организиране и полагане на здравни грижи при лечението на пациенти с цел усъвършенстване на професионалната практика;

ж) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за ефективна съвместна работа с останалите медицински специалисти, включително участие в практическото обучение на медицински специалисти;

з) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за насърчаване на лица, семейства и групи от лица да водят здравословен начин на живот и да полагат грижи за себе си;

и) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за самостоятелно предприемане на незабавни животоспасяващи мерки и за вземане на мерки в случай на криза и бедствие;

к) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за самостоятелно предоставяне на съвети, указания и подкрепа на лица, нуждаещи се от здравни грижи, и на техните близки;

л) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за независимо гарантиране на качество и за оценяване на здравните грижи;

м) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за осъществяване на цялостна професионална комуникация и за сътрудничество с представители на други професии в сектора на здравеопазването;

н) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) компетентност за анализиране на качеството на здравните грижи с цел усъвършенстване на своята собствена професионална практика като медицинска сестра.

Чл. 49. (1) (Предишен текст на чл. 49 - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Доказателства за професионална квалификация по професията "медицинска сестра" се признават, ако са посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б" или при условията на чл. 39.

(2) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) В случаите на признаване при условията на чл. 39 дейностите по чл. 39, ал. 1, т. 2 трябва да включват поемане на пълна отговорност за планирането, организирането и администрирането на сестрински здравни грижи, предоставяни на пациенти.

Чл. 50. (1) (Отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

(2) Признават се и доказателства за професионална квалификация за професията "медицинска сестра", издадени от Полша на медицински сестри, завършили обучението си преди 1 май 2004 г., които не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, но притежават диплома за образователно-квалификационна степен "бакалавър", придобита по специална програма за повишаване на квалификацията при условията на чл. 33, т. 3 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Признават се следните доказателства за професионална квалификация по професията "медицинска сестра" на граждани на държави членки, придобити в Румъния, които не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, ако са придружени със свидетелство за действително и законосъобразно упражняване на дейностите на медицинска сестра в Румъния, включително поемане на пълна отговорност за планирането, организирането и полагането на здравни грижи за пациенти, най-малко три последователни години през последните 5 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството:

1. "Certificat de competen e profesionale de asistent medical generalist" с образование след средното образование, придобито от "Școal postliceală", удостоверяващ, че обучението е започнало преди 1 януари 2007 г.;

2. "Diplomă de absolvire de asistent medical generalist" с кратък курс на висше образование, удостоверяваща, че обучението е започнало преди 1 октомври 2003 г.;

3. "Diplomă de licență de asistent medical generalist" с дълъг курс на висше образование, удостоверяваща, че обучението е започнало преди 1 октомври 2003 г.

Раздел IV.

Лекари по дентална медицина

Чл. 52. Признават се доказателства за професионални квалификации, удостоверяващи завършено обучение по дентална медицина, в съответствие със следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) проведено е теоретично и практическо обучение с продължителност поне 5 години, които в допълнение могат да бъдат изразени с равностоен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), и съдържа не по-малко от 5000 часа, включващо най-малко програмата по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "а";

2. проведено е във или под ръководството на университет или друго висше училище, предоставящо равностойно обучение;

3. осигурява придобиването на следните знания и умения:

а) достатъчни познания върху науките, на които се основава денталната медицина, и добро разбиране на научните методи, включително на принципите за измерване на биологичните функции, оценката на научно установени факти и анализа на данни;

б) достатъчно разбиране на структурата, психологията и поведението на здравите и болните хора, както и на влиянието на природната и социалната среда върху здравословното им състояние, доколкото е свързано с денталната медицина;

в) достатъчни познания върху структурата и функцията на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани - здрави и болни, както и върху тяхното отношение към здравословното състояние и към физическото и социалното благополучие на човека;

г) достатъчни познания по клиничните дисциплини и методи, които позволяват на лекаря по дентална медицина да добие цялостна представа върху аномалиите, уврежданията и болестите на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани, както и по профилактична, диагностична и терапевтична дентална медицина;

д) достатъчен клиничен опит, придобит под подходящо ръководство;

е) придобиване на умения, необходими за упражняване на всички дейности, включващи профилактика, диагностика и лечение на аномалии и болести на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани.

Чл. 53. (1) Признават се доказателства за придобита специалност от лекари по дентална медицина, удостоверяващи завършено обучение, в съответствие със следните изисквания:

1. проведено е теоретично и практическо обучение в университет или друго висше училище, лечебен учебен и изследователски център или в одобрено за целта от компетентен орган лечебно заведение;

2. редовното обучение по т. 1 е с продължителност най-малко три години и се провежда под ръководството на компетентен орган с личното участие на специализанта в съответните дейности.

(2) За признаване на доказателства за придобита специалност от лекари по дентална медицина се изисква притежаване на доказателства за завършено обучение по дентална медицина съгласно списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "б".

Чл. 54. (1) Доказателствата за професионална квалификация по професията "лекар по дентална медицина" се признават, ако са посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "б".

(2) Доказателства за професионална квалификация по професията "лекар по дентална медицина", издадени в Италия, Испания, Австрия, Чешката република, Словакия и Румъния, се признават, когато обучението е започнало на или преди датата, посочена в приложението по ал. 1 за съответната държава членка, ако са придружени със свидетелство, издадено от компетентен орган на тази държава членка, удостоверяващо:

1. действително и законосъобразно упражняване в тази държава членка на дейностите по дентална медицина като основна дейност в продължение на не по-малко от три последователни години през последните 5 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството, и

2. право да се упражняват дейностите при същите условия, както притежателите на доказателства за професионални квалификации, посочени за съответната държава членка в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "б".

(3) Завършено обучение с продължителност най-малко три години, удостоверено от

компетентен орган на държава членка по ал. 2 като равностойно на минималните квалификационни изисквания на този закон, се признава и без наличието на тригодишен практически опит по ал. 2, т. 1.

(4) Доказателствата за професионални квалификации, придобити в бившата Чехословакия, се признават както доказателствата за професионални квалификации, издадени от Чешката република и Словакия, при условията на ал. 2 и 3.

Чл. 55. (1) Доказателства за професионална квалификация по професията "лекар", издадени от Италия за започнало след 28 януари 1980 г. обучение, но не по-късно от 31 декември 1984 г., се признават, ако са придружени със свидетелство, издадено от компетентния италиански орган, удостоверяващо:

1. положен изпит за правоспособност с цел установяване притежаването на знания и умения както притежателите на доказателства за професионални квалификации, посочени за Италия в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "б";

2. действително и законосъобразно упражняване на дейностите по дентална медицина като основна дейност в продължение на не по-малко от три последователни години през последните 5 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството;

3. право за упражняване или действително и законосъобразно упражняване на дейностите по дентална медицина като основна дейност и при еднакви условия с притежателите на доказателства за професионални квалификации, посочени за Италия в приложението по т. 1.

(2) Завършено обучение с продължителност най-малко три години, удостоверено от компетентния орган като равностойно на минималните квалификационни изисквания на този закон, се признава и без положен изпит за правоспособност по ал. 1, т. 1.

(3) Обучение по медицина, започнало след 31 декември 1984 г. в университет, дава правата по ал. 2, при условие че тригодишният срок на обучение е започнал преди 31 декември 1994 г.

Раздел V. Ветеринарни лекари

Чл. 56. Признават се доказателства за професионални квалификации, удостоверяващи завършено обучение по ветеринарна медицина, в съответствие със следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) проведено е редовно теоретично и практическо обучение с продължителност не по-малко от пет години, което в допълнение може да бъде изразено в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) във или под ръководството на университет или друго висше училище;

2. включва най-малко програмата по чл. 6, ал. 1, т. 8, буква "а";

3. осигурява придобиването на достатъчно знания и умения относно:

а) (доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) науките, на които се основават дейностите на ветеринарните лекари и на правото на Европейския съюз, свързано с тези дейности;

б) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) анатомията, физиологията, поведението и физиологичните нужди на животните, както и умения и компетентности, необходими за тяхното отглеждане, хранене, хуманното отношение към тях, тяхното възпроизводство и хигиена като цяло;

в) (отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

г) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) клинични, епидемиологични и аналитични умения и знания, необходими за профилактиката, диагностиката и лечението на заболяванията на животните, включително анестезия, асептична хирургия и безболезнена смърт, разглеждани поотделно или в

група, включително специални знания за заболяванията, които могат да се предадат на хората;

д) (доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) превантивната медицина включително компетентности, свързани с проучвания и сертифициране;

е) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) хигиената и технологията на добиването, производството и разпространението на храни за животни или продукти с животински произход, предназначени за консумация от човека, включително уменията и компетентностите, необходими за разбирането и разясняването на добрите практики в това отношение;

ж) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) отговорното и разумно използване на ветеринарни лекарствени продукти с цел лечение на животните и гарантиране на безопасността на хранителната верига и опазването на околната среда.

з) (отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

Чл. 57. (1) Доказателства за професионална квалификация по професията "ветеринарен лекар" се признават, ако са посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 8, буква "б".

(2) Доказателства за професионална квалификация по професията "ветеринарен лекар", издадени на граждани на държави членки в Естония или чието обучение е започнало в тази държава преди 1 май 2004 г., които не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, се признават, ако са придружени със свидетелство за действително и законосъобразно упражняване на съответните дейности в Естония в продължение на не по-малко от 5 последователни години през последните 7 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

Раздел VI.

Акушерки

Чл. 58. Признават се доказателства за професионални квалификации, удостоверяващи завършено обучение за акушерки, в съответствие със следните изисквания:

1. проведено е в редовна форма;

2. проведено е теоретично и практическо обучение с продължителност не по-малко от три години, включващо най-малко програмата по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква "а", или

3. продължителността му е поне 18 месеца, включва най-малко програма по т. 2 и е проведено след придобиване на доказателство за професионална квалификация "медицинска сестра", посочено в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б";

4. осигурява придобиването на следните знания и умения:

а) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) задълбочени познания за науките, на които се основават дейностите на акушерките, в частност на акушерството и гинекологията;

б) достатъчни познания за професионалната етика на професията и на нормативните актове, които я регламентират;

в) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) подходящи общомедицински познания (биологични функции, анатомия и физиология) и познания по фармакология в областта на акушерството и неонатологията, както и знания за връзката между здравословното състояние и физическата и социална среда на човека и неговото поведение;

г) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) подходящ клиничен опит, придобит в акредитирани лечебни заведения, който позволява на акушерката - независимо и като поема изцяло и в необходимата степен отговорност освен при патологични случаи, да осигури пренаталните грижи, самото раждане и последващите манипулации в акредитирани лечебни заведения и да следи пренаталната фаза и раждането, да осигурява постнатални грижи и да реанимира новородени до появата на лекар;

д) достатъчно разбиране на обучението на здравни работници и опит от работата с такива работници.

Чл. 59. (1) Доказателствата за професионална квалификация по професията "акушерка", посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква "б", се признават по реда на този закон, ако обучението е проведено в редовна форма и е спазено едно от следните условия:

1. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността на обучението е най-малко три години, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), включващо най-малко 4600 часа теоретично и практическо обучение, като най-малко една трета от минималната продължителност представлява клинично обучение;

2. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността на обучението е най-малко две години, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), включващо най-малко 3600 часа, след придобиването на доказателство за професионална квалификация "медицинска сестра" съгласно списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б";

3. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността на обучението е най-малко 18 месеца, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), което включва най-малко 3000 часа, след придобиването на доказателство за професионална квалификация "медицинска сестра" съгласно списъка по т. 2, последвано от едногодишен професионален опит, удостоверяващо със свидетелство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Свидетелствата за професионален опит по ал. 1 трябва да са издадени от компетентен орган и да удостоверяват упражняването на всички професионални дейности на акушерки за съответния период в лечебно заведение за болнична помощ или в одобрено за целта друго лечебно заведение.

Чл. 60. (1) Доказателствата за професионална квалификация по професията "акушерка", които са признати по реда на този закон, дават право за упражняване най-малко на следните дейности:

1. предоставяне на подходяща информация и съвети по въпросите на семейното планиране;

2. установяване на бременност и проследяване на нормалната бременност; извършване на необходимите прегледи за проследяване протичането на нормалната бременност;

3. назначаване или препоръчване на необходимите прегледи за възможно най-ранната диагностика на всяка рискова бременност;

4. изготвяне на програма за подготовка на бъдещите родители за тяхната роля, осигуряване на цялостна подготовка за раждането и съвети по въпросите на хигиената и храненето;

5. подпомагане на родилката по време на раждането и вътреутробно наблюдение на плода чрез съответните клинични и технически средства;

6. извършване на нормално израждане, когато се касае за главично предлежание, включително на епизиотомия - при необходимост, а при спешен случай - провеждане на раждане със седалищно предлежание;

7. откриване при майката или детето на признаци за аномалии, които изискват лекарска намеса и оказване помощ на лекаря в случай на интервенция; предприемане на налагащи се спешни мерки в отсъствие на лекаря, по-специално мануално изваждане на плацентата, последвана евентуално от мануален маточен преглед;

8. преглед на новороденото и полагане на грижи за него; предприемане на всякакви инициативи, които се налагат в случай на необходимост и извършване, при нужда, на незабавна реанимация;

9. полагане на грижи за родилката, наблюдение на майката по време на следродилния период и даване на всякакви полезни съвети за отглеждане на новороденото при най-добри условия;
10. провеждане на назначено от лекар лечение;
11. изготвяне на необходимите писмени доклади.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., в сила от 01.05.2024 г.) Дейностите по ал. 1 се упражняват по назначение или самостоятелно при спазване на изискванията, определени по реда на чл. 7, ал. 1 от Закона за съсловните организации на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, на лекарските асистенти, на зъботехниците и на помощник-фармацевтите.

Чл. 61. (1) В случаите, в които доказателствата за професионална квалификация на граждани на държави членки по професията "акушерка" отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, но не са признати по реда на чл. 59, те се признават, ако са придружени със свидетелства за професионален опит по чл. 59, ал. 1, т. 1.

(2) Доказателства по ал. 1 се признават и когато са издадени преди датата, посочена в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква "б", ако са придружени със свидетелство за действително и законосъобразно упражняване на съответните дейности в продължение на не по-малко от две последователни години през последните 5 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и за граждани на държави членки, чиито доказателства за професионална квалификация за професията "акушерка" удостоверяват завършено обучение на територията на бившата Германска демократична република, когато свидетелството по ал. 2 удостоверява завършване на обучение, започнало преди 3 октомври 1990 г.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Доказателствата за професионална квалификация "акушерка", посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква "б", се признават автоматично, когато заявителят е започнал обучението си преди 18 януари 2016 г. и изискването за прием е било завършен 10-годишен общообразователен курс или равностойно ниво за обучение по чл. 59, ал. 1, т. 1 или завършено обучение за медицинска сестра с общ профил, удостоверено чрез доказателство за професионална квалификация, посочено в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б", преди началото на обучението за акушерка по чл. 59, ал. 1, т. 2 и 3.

Чл. 62. (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Доказателствата за професионална квалификация по професията "акушерка", издадени в Полша преди 1 май 2004 г., които не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, се признават при условията на чл. 43, т. 4 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации.

Чл. 63. Доказателства за професионална квалификация по професията "акушерка" на граждани на държави членки, придобити в Румъния преди 1 януари 2007 г., които не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, се признават, ако са придружени със свидетелство за действително и законосъобразно упражняване на дейностите на акушерка в Румъния най-малко 5 последователни години през последните 7 години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

Раздел VII.

Магистър-фармацевти

Чл. 64. (1) Признават се доказателства за професионална квалификация, удостоверяващи завършено обучение за магистър-фармацевт, в съответствие със следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността му е най-малко 5 години, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS);

2. проведено е теоретично и практическо обучение в редовна форма с минимална продължителност 4 години във или под контрола на университет или в друго висше училище с признат равностоеен статут;

3. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) по време или в края на теоретичното и практическото обучение е проведен стаж с продължителност не по-малка от 6 месеца в аптека или в лечебно заведение за болнична помощ под ръководството на фармацевтичния му отдел;

4. включва най-малко програмата по чл. 6, ал. 1, т. 10, буква "а";

5. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) осигурява достатъчни знания и умения относно:

а) лекарствените продукти и веществата, използвани за производството на лекарства;

б) фармацевтичните технологии и физичния, химичния, биологичния и микробиологичния контрол на лекарствата;

в) метаболизма и въздействието на лекарствените продукти и действието на токсичните вещества, както и употребата на лекарствените продукти;

г) оценяване на научната информация за лекарствените продукти и способност за предоставяне на подходяща информация въз основа на тези познания;

д) законовите и другите изисквания, свързани с фармацевтичната практика.

(2) Признатите доказателства дават право да се упражнява професията "магистър-фармацевт", което включва най-малко осъществяването на следните дейности:

а) изготвяне на лекарствени продукти по фармакопейна и магистрална рецептура;

б) производство и контрол на лекарствени продукти;

в) контрол на лекарствата в лаборатория за контрол над лекарствените продукти;

г) складиране, съхраняване и разпространение на лекарствените продукти в търговската мрежа;

д) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) снабдяване, подготовка, изпитване, складиране, дистрибуция и предоставяне на безопасни и ефикасни лекарствени продукти с необходимото качество в аптеки;

е) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) подготовка, изпитване, складиране и предоставяне на безопасни и ефикасни лекарствени продукти с необходимото качество в лечебни заведения за болнична помощ;

ж) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) предоставяне на информация и консултации относно лекарствените продукти, включително относно правилната им употреба;

з) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) докладване за нежеланите реакции на лекарствените продукти на компетентните органи;

и) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) подкрепа за пациентите по отношение на лечението им, съобразена с личните потребности;

к) (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) участие в местни или национални програми в областта на общественото здравеопазване.

Чл. 65. (1) Доказателства за професионални квалификации по професията "магистър-фармацевт" се признават, ако са посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 10, буква "б".

(2) За получаване на разрешение за извършване на търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека стажът по чл. 224, т. 4 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина се признава на граждани на държава членка въз основа на представено свидетелство за

упражняването на тези дейности за същия период, издадено от компетентния орган на държавата по произход или по местопребиваване.

Раздел VIII. Архитекти

Чл. 66. (1) (Предишен текст на чл. 66 - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Признават се доказателства за професионална квалификация, удостоверяващи завършено обучение за архитект, в съответствие със следните изисквания:

1. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) продължителността му е:

а) най-малко 5 години в редовна форма на обучение, което в допълнение може да бъде изразено в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или в друго висше училище и завършва с полагане на изпит, или

б) най-малко 4 години в редовна форма на обучение, което в допълнение може да бъде изразено в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или друго висше училище и завършва с полагане на изпит, заедно с удостоверение за завършена двегодишна професионална практика, проведена в съответствие с ал. 2;

2. (отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

3. основен елемент в обучението е архитектурата;

4. осигурява баланс между теоретична и практическа подготовка;

5. осигурява придобиването на следните знания и умения:

а) способност да се създават концепции на архитектурни проекти, които отговарят едновременно на естетическите и техническите изисквания;

б) достатъчни познания по история и теория на архитектурата, както и на свързаните с тях изкуства, технологии и хуманитарни науки;

в) познаване на изобразителното изкуство като фактор, влияещ върху качеството на архитектурната концепция;

г) достатъчни познания по градско строителство, планирането и техниките, използвани в процеса на планиране;

д) разбиране на връзката между човека и архитектурните творения, от една страна, и между архитектурните творения и заобикалящата ги среда, от друга страна, както и разбиране на необходимостта архитектурните творби и пространствата между тях да се изграждат в зависимост от потребностите на човека и неговите мащаби;

е) разбиране на професията на архитекта и неговата роля в обществото, в частност чрез създаването на проекти, като се отчитат социалните фактори;

ж) познаване на методите на изследване и подготовка на строителен проект;

з) познаване на проблемите на структурната концепция, конструкцията и гражданското строителство, свързани с концепцията на сградите;

и) (доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) достатъчни познания за физическите и технологичните проблеми, както и на функцията на сградите с оглед изграждане на всички елементи за вътрешен комфорт и климатична защита, в рамките на устойчивото развитие;

к) технически умения за проектиране на сгради, удовлетворяващи изискванията на потребителите при спазване на ограниченията, наложени от бюджета и от правната уредба в областта на строителството;

л) достатъчно познаване на отраслите, организациите, правната уредба и процедурите, свързани със строителните проекти и планирането.

(2) (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Практиката по ал. 1, т. 1, буква "б" се провежда след завършване на първите три години от обучението, като най-малко през една година от нея се доразвиват придобитите по време на обучението знания, умения и компетентности. Практиката може да се проведе във всяка държава, провежда се под ръководството на лице или орган, оправомощен от компетентен орган в държавата членка по произход, и се оценява от компетентен орган в тази държава членка.

Чл. 67. (Отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

Чл. 68. (Отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

Чл. 69. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Извън случаите по чл. 66 доказателства за професионална квалификация по професията "архитект" се признават, ако удостоверяват завършено обучение, осъществено като част от социална програма, или обучение в задочна форма в университет или друго висше училище, което отговаря на изискванията по чл. 66, ал. 1, т. 3 - 5 и е завършило с успешно положен изпит по архитектура след 7 или повече години работа в областта на архитектурата под контрола на архитект или на архитектурно бюро.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Изпитът по ал. 1 трябва да е проведен от университет и да е равностоян на изпита по чл. 66, ал. 1, т. 1, буква "б".

Чл. 70. (1) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Гражданин на държава членка, който има право да използва професионалното звание "архитект", присъдено му от компетентен орган на държава членка за високи постижения в областта на архитектурата, се приема за отговарящ на изискванията, необходими за упражняване на дейност като архитект, извършвана в България под професионалното звание "архитект".

(2) Характерът на дейностите, които лицето по ал. 1 е упражнявало, се удостоверява със свидетелство, издадено от държавата членка по произход или по местопребиваване.

Чл. 71. (1) Доказателствата за професионалната квалификация по професията "архитект", посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 11, буква "б", издадени в други държави членки, с които се удостоверява завършване на обучение, започнало не по-късно от посочената в списъка академична година, се признават и когато не отговарят на минималните квалификационни изисквания по този закон, като даващи същите права относно достъпа до професията както доказателствата за професионална квалификация "архитект", издадени в Република България.

(2) Признават се и свидетелствата, издадени от компетентен орган на Федерална република Германия, удостоверяващи, че доказателствата за професионални квалификации, издадени след 8 май 1945 г. от компетентен орган на Германската демократична република, са равностойни на доказателствата, посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 11, буква "б".

(3) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Алинеи 1 и 2 се прилагат и към удостоверенията за професионална квалификация по професията "архитект", посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 11, когато обучението е започнало преди 18 януари 2016 г.

Чл. 72. (1) Признават се свидетелства, издадени от компетентен орган на държавите членки, които са въвели в действие правила, регулиращи достъпа до професионалните дейности на архитект и тяхното упражняване, от следните дати:

1. първи януари 1995 г. - за Австрия, Финландия и Швеция;

2. първи май 2004 г. - за Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария,

Малта, Полша, Словения и Словакия;

3. (доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) пети август 1987 г. - за останалите държави членки, присъединили се към Европейския съюз преди Република България;

4. (нова - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) от датата, посочена в Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации - за държавите членки, присъединили се към Европейския съюз след Република България.

(2) Свидетелствата по ал. 1 трябва да удостоверяват право да се използва професионалното звание "архитект" не по-късно от съответната дата и действителното упражняване на съответните дейности в продължение на не по-малко от три последователни години през последните 5 години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) За целите на достъпа до и упражняването на професията "архитект" Република България признава за имащо същите последици на територията на страната като издаването от нея удостоверение за проведено обучение, предоставяно към 5 август 1985 г. и започнало не по-късно от 17 януари 2014 г., предвидено от "Fachhochschulen" във Федерална република Германия, за период три години, което отговаря на изискванията по чл. 66, т. 3 - 5 и дава достъп до посочените в чл. 70 дейности в тази държава членка под професионалното звание "архитект", доколкото обучението е последвано от четиригодишен професионален стаж във Федерална република Германия, удостоверен със свидетелство, издадено от компетентен орган, в чийто регистър е вписан архитектът, желаещ да се ползва от разпоредбите на директивата.

Глава трета "а".

АВТОМАТИЧНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ ВЪЗ ОСНОВА НА ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО (НОВА - ДВ, БР. 27 ОТ 2016 Г.)

Чл. 72а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Общата рамка на обучението не заменя учебните програми в държавата членка, освен ако тя реши друго в съответствие с националното си право.

(2) Признават се необходимите за упражняване на регулирана професия удостоверения за професионална квалификация, придобити въз основа на общата рамка на обучение, при условие че:

1. общата рамка на обучението дава възможност на повече специалисти да се преместят от една държава членка в друга;

2. съответната професия, по отношение на която се прилага общата рамка на обучението, или образованието и обучението, водещи до професията, са регулирани в най-малко една трета от всички държави членки;

3. общият набор от знания, умения и компетентности съчетава знанията, уменията и компетентностите, изисквани в системите за образование и обучение, приложими в най-малко една трета от държавите членки, без значение дали съответните знания, умения и компетентности се придобиват в рамките на общообразователен курс в университет или друго висше училище или в рамките на професионално обучение;

4. общата рамка на обучението се основава на нивата на Европейската квалификационна рамка, определени в приложение II към Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот (ОВ, С 111/1 от 6 май 2008 г.);

5. съответната професия не е обхваната от друга обща рамка на обучението и не подлежи на автоматично признаване в съответствие с глава трета;

6. общата рамка на обучението е изготвена чрез прозрачен надлежен процес, включително с участието на съответните заинтересовани страни от държавите членки, в които професията не е

регулирана;

7. общата рамка на обучението допуска граждани на всяка държава членка до придобиване на професионална квалификация в тази рамка, без предварително да се изисква членство или регистрация в професионална организация.

(3) Не се признават автоматично професионалните квалификации, придобити в съответствие с обща рамка на обучението, ако е налице някое от следните условия:

1. на територията на Република България не съществуват училища, висши училища или друг вид образователни институции, които могат да предложат такова обучение за съответната професия;

2. въвеждането на общата рамка на обучение би засегнало неблагоприятно организацията на системата на образование и професионално обучение;

3. има съществени различия между общата рамка на обучението и обучението в Република България, което води до сериозни рискове за обществения ред, обществената сигурност и общественото здраве, за безопасността на потребителите на услуги или за опазването на околната среда.

(4) Алинеи 2 и 3 се прилагат и за специалности в рамките на дадена професия, ако тези специалности се отнасят до професионални дейности, достъпът и упражняването на които са регулирани в държавите членки, когато професията подлежи на автоматично признаване по глава трета.

Чл. 72б. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Полагането на общ изпит в обучението дава на притежателя на професионалната квалификация правото да упражнява професията при същите условия, които се прилагат към притежателите на професионални квалификации, придобити в страната.

(2) Общият изпит в обучението трябва:

1. да дава възможност на повече специалисти да се преместят от една държава членка в друга;

2. да се прилага по отношение на регулирана професия или регулирани образование и обучение, водещи до упражняване на тази професия, в най-малко една трета от държавите членки;

3. да е изготвен чрез прозрачен надлежен процес, включително с участието на съответните заинтересовани страни от държавите членки, в които професията не е регулирана;

4. да допуска граждани на всяка държава членка до участие в изпита и в практическата организация на такива изпити в държавите членки, без предварително да се изисква членство или регистрация в професионална организация.

(3) Не се организира общ изпит в обучението и не се признава автоматично квалификацията на специалистите, придобита след положен общ изпит в обучението, ако е налице някое от следните условия:

1. професията не е регулирана на територията на Република България;

2. съдържанието на общия изпит в обучението няма да намали в достатъчна степен характеристиките за територията на Република България рискове за общественото здраве или за безопасността на потребителите на услуги;

3. съдържанието на общия изпит в обучението ще намали значително привлекателността на достъпа до професията в сравнение с изискванията в Република България.

Глава четвърта.

УПРАЖНЯВАНЕ НА РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ, СВЪРЗАНА С ТЪРГОВИЯ, РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТОКСИЧНИ ПРОДУКТИ

Чл. 73. (1) Признава се право за упражняване на регулирана професия, свързана с търговия, разпространение и професионално използване на токсични продукти и на биологични пестициди за употреба в селското стопанство и в област, включена в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 13, въз основа на професионален опит, ако лицето е осъществявало съответната професия в друга държава членка, както следва:

1. за професиите, включени в списъка на дейностите, свързани с търговията и разпространението на токсични продукти и на биологични пестициди за целите на селското стопанство и градинарството (опаковани токсични продукти, предназначени за доставка на крайния потребител, в оригиналната им опаковка) по чл. 6, ал. 1, т. 13, буква "а", в продължение на:

а) 5 последователни години като самостоятелно заето лице или ръководител на предприятие и дейността не е прекъсвана за повече от две години считано от датата на подаване на заявлението;

б) две последователни години като самостоятелно заето лице или ръководител на предприятие и заявителя притежава доказателство, издадено от компетентен орган на държавата членка по произход или местопребиваване, за упражняване на дейност, свързана с търговията и разпределението на токсични продукти;

в) три последователни години като самостоятелно заето лице или ръководител на предприятие и заявителя докаже, че за съответната дейност е получил предварителна подготовка, за която притежава доказателства, или е призната от компетентен орган за отговаряща на изискванията;

г) три последователни години като самостоятелно заето лице и заявителя притежава доказателство, издадено от компетентен орган, за упражняване на дейност, свързана с търговията и разпределението на токсични продукти;

д) 4 последователни години като самостоятелно заето лице и заявителя докаже, че за съответната дейност е получил предварителна подготовка, за която притежава доказателства, или е призната от компетентен орган за отговаряща на изискванията;

2. за професиите в области, включени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 13, буква "б", в продължение на:

а) 6 последователни години като самостоятелно заето лице или ръководител на предприятие и дейността не е прекъсвана за повече от две години считано от датата на подаване на заявлението;

б) три последователни години като самостоятелно заето лице или ръководител на предприятие и заявителя притежава доказателство, издадено от компетентен орган, за упражняване на дейност, свързана с професионално използване на токсични продукти;

в) 4 последователни години като самостоятелно заето лице или ръководител на предприятие и заявителя докаже, че за съответната дейност е получил предварителна подготовка, за която притежава доказателства, или е призната от компетентен орган за отговаряща на изискванията;

г) 4 последователни години като самостоятелно заето лице и заявителя притежава доказателство, издадено от компетентен орган, за упражняване на дейност, свързана с професионално използване на токсични продукти;

д) 5 последователни години като самостоятелно заето лице и заявителя докаже, че за съответната дейност е получил предварителна подготовка, за която притежава доказателства, или е призната от компетентен орган за отговаряща на изискванията.

(2) Разпоредбите на ал. 1, т. 2, букви "а", "в" и "д" не се прилагат за дейности, свързани с професионално използване на следните силно токсични продукти:

1. циановодородна киселина и разтворимите ѝ соли;
2. флуороводородна киселина и разтворимите ѝ соли;
3. акрилонитрил;
4. течен сгъстен амоняк;

5. метилов бромид;
6. хлорпикрин;
7. фосфорен водород и продукти, които го отделят;
8. етиленов окис;
9. сероводород;
10. въглероден тетрахлорид;
11. трихлорацетонитрил;
12. други.

(3) В случаите по ал. 1, т. 2, букви "б" и "г" в доказателствата трябва да бъдат посочени конкретният продукт или продукти, които заявителят има право да използва в държавата членка по произход или местопребиваване. В този случай дейността не трябва да е прекъсвана за повече от две години преди датата на подаване на заявлението.

Чл. 74. (1) С доказателствата, издадени от компетентен орган на държава членка по произход или местопребиваване, се доказва, че условията по чл. 73 са изпълнени.

(2) Доказателствата се представят заедно със заявлението и когато е необходимо, съдържат и следните данни:

1. в държавата членка по произход или местопребиваване разрешителното се ограничава до достъп до дейности, свързани с разпространение на токсични продукти, или включва и дейности, свързани с професионалното използване на тези продукти;

2. разрешителното се отнася до всички или само до определени токсични продукти.

(3) В случай че документите по чл. 73 позволяват упражняването само на определени дейности, органът по признаване може да разреши достъп само до тези дейности.

Чл. 75. Не се допускат ограничения, които:

1. възпрепятстват заявителят да се установи на територията на Република България или да извършва услуги при същите условия и със същите права както българските граждани;

2. произтичат от административни процедури, които непряко водят до дискриминационно отношение към гражданите на други държави членки.

Чл. 76. Лицата, упражняващи регулирана професия, свързана с търговия, разпространение и използване на токсични продукти, имат право да членуват в професионални или търговски организации при същите условия и със същите права и задължения както българските граждани.

Глава пета.

ПРОЦЕДУРА ПО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Чл. 77. (1) Желаетелите да упражняват регулирана професия на територията на Република България подават заявление до съответния орган по признаване по чл. 4.

(2) Заявлението е по образец, утвърден от органа по признаване, и съдържа:

1. информация относно самоличността на заявителя;
2. информация за професионалната му квалификация;
3. конкретната регулирана професия, която желае да упражнява, и предполагаемия срок за упражняването ѝ;
4. приложените документи и свидетелства, посочени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 12, които

органът по признаване изисква за съответната професия, а за лицата по чл. 8, ал. 2 и 3 - достатъчно доказателства, че квалификацията им съответства на нормативните изисквания в Република България за придобиване на същата професионална квалификация;

5. документ за платена държавна такса или документ за платена цена на услугата.

(3) Документите, свързани с доказателства за добра репутация, за необявяване в несъстоятелност, за липса на забрана да се упражнява професията, за физическото и психичното здраве на заявителя, за финансовото му състояние и за наличие на застраховка срещу финансови рискове, произтичащи от професионалната му отговорност, трябва да са издадени преди не повече от три месеца от датата, на която са представени пред органа по признаване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.) Документите по ал. 2, т. 4, които не са издадени в Република България, се представят заверени с "апостил" или от дипломатическото или консулското представителство на съответната държава в Република България, или от Министерството на външните работи заедно с превод на български език, заверен от Министерството на външните работи. Изискването не се прилага за документи за самоличност.

Чл. 78. (1) В срок до един месец от получаване на заявлението и приложените към него документи органът по признаване писмено уведомява заявителя за получаването им.

(2) Когато се установи липса на документи или непълнота на представените документи, органът по признаване в срока по ал. 1 уведомява писмено заявителя да представи в срок до два месеца съответните документи. В този случай срокът по чл. 84 спира да тече.

(3) Ако заявителят не представи необходимите документи в срок до два месеца от получаване на уведомлението по ал. 2, процедурата по признаване на съответната професионална квалификация се прекратява.

Чл. 79. (1) Органите по признаване създават експертни комисии, които разглеждат подадените заявления и документи за признаване на професионална квалификация.

(2) В състава на комисиите могат да бъдат привлечени и външни консултанти.

(3) Членовете на комисиите и външните консултанти подписват декларация за неразгласяване на информацията, станала им известна във връзка с признаването на професионални квалификации по съответната професия.

(4) Комисиите работят по правила, утвърдени от органа по признаване.

Чл. 80. Комисиите разглеждат документите за признаване на професионална квалификация и представят пред органа по признаване мотивирано предложение за признаване или за отказ от признаване на професионална квалификация в съответствие с изискванията на този закон.

Чл. 81. (1) При възникване на основателни съмнения относно истинността на представените документи органът по признаване по предложение на комисиите може да изиска от компетентните органи на друга държава членка потвърждение на истинността на доказателствата за професионални квалификации, издадени в другата държава членка, както и потвърждение, че заявителят отговаря на минималните квалификационни изисквания по този закон, отнасящи се до професиите, за които се прилага автоматично признаване.

(2) При възникване на основателни съмнения относно истинността на документите, представени от граждани на трети държави, органът по признаване по предложение на комисиите може да изиска от компетентните органи на тази държава потвърждение на истинността на доказателствата за професионални квалификации.

Чл. 82. Когато основателните съмнения са свързани с доказателства за професионална квалификация, които са издадени от компетентен орган на една държава членка и обхващат обучение, получено изцяло или отчасти в институция, която е законно установена на територията на друга държава членка, органът по признаване може да запита компетентния орган на държавата членка по произход на документа дали:

1. обучението, проведено в тази институция, е официално признато в тази държава членка;
2. издаденото доказателство за професионална квалификация е същото като това, което би било издадено, ако обучението е проведено изцяло на територията на тази държава членка, и
3. издаденото доказателство за професионална квалификация предоставя същите професионални права на територията на тази държава членка;
4. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) заявителят не е отстранен или лишен от право да упражнява професията вследствие на тежко професионално нарушение или присъда за престъпление по служба във връзка с упражняването на някоя от неговите професионални дейности.

Чл. 82а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Обменът на информация по чл. 81 и 82 между компетентните органи по признаване в различните държави членки се извършва посредством Информационната система за вътрешния пазар.

Чл. 83. (1) Когато доказателствата за професионална квалификация имат съществени несъответствия с изискванията на този закон, комисиите предлагат на органа по признаване да предостави на заявителя възможност да премине стаж за приспособяване или да се яви на изпит за признаване на правоспособност.

(2) В случай че заявителят писмено декларира съгласието си с мерките по ал. 1, срокът по чл. 84 спира да тече до представянето на доказателства за изпълнението им.

(3) Условията и редът за провеждане на стажа за приспособяване и на изпита за правоспособност и за тяхното оценяване се определят с акт, издаден от органа по признаване, освен ако друго е предвидено в специален закон.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Статутът на лицето в периода на провеждане на стажа за приспособяване или което желае да се подготви за изпита за правоспособност, по-специално що се отнася до правото на местопребиваване, както и до задълженията, социалните права и обезпечения, помощите и трудовото възнаграждение, е идентичен със статута на всички граждани на Европейския съюз, пребиваващи в България, като ако спецификата в някоя област налага допълнителна регламентация на този статут, тя да се извършва с акта по ал. 3.

Чл. 84. (1) Органът по признаване взема решение за признаване или отказва да признае професионалната квалификация по съответната професия в срок до три месеца от датата, на която са подадени заявлението и всички необходими документи, въз основа на предложение на комисиите по чл. 79.

(2) Срокът по ал. 1 може да бъде удължен с един месец в случаите по глави първа и втора от тази част.

(3) При вземане на решение за признаване на професионална квалификация по съответната професия органът по признаване или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение за признаване по утвърден от органа по признаване образец.

(4) Органът по признаване отказва признаване на съответна професионална квалификация с мотивирана писмена заповед, за която уведомява писмено заявителя.

(5) Решението и отказът за признаване на достъп до регулирана професия или нейното

упражняване на територията на Република България подлежат на оспорване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 85. Когато за упражняването на съответната регулирана професия в Република България е предвидено полагане на клетва или подписване на клетвена декларация, чиято формулировка не може да се използва за гражданите на другите държави членки, органът по признаване осигурява подходяща по форма и съдържание клетва или клетвена декларация.

Чл. 85а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Когато упражняването на регулирана професия е обвързано с преминаването на стаж за усвояване на професията, органът по признаване признава стажа за усвояване на професията, преминал в друга държава членка, ако той е в съответствие с насоките по ал. 4 и отчита стажовете за усвояване на професията, преминали в трета държава.

(2) Органът по признаване може да установи подходящо ограничение на продължителността на частта от стажа за усвояване на професията, която може да бъде преминала в чужбина.

(3) Признаването на стажа за усвояване на професията не заменя изискванията за полагане на изпит за упражняването ѝ.

(4) Органът по признаване публикува насоки относно организирането и признаването на стажове за усвояване на професията, преминали в друга държава членка или в трета държава, включително относно ролята на ръководителя на стажа за усвояване на професията.

Чл. 86. (1) За дейностите по признаване на професионални квалификации органите по признаване събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) Когато органът по признаване не е държавен орган, услугите по признаване се заплащат по цени в размер, определен от управителните органи на съответните организации, който не може да бъде по-голям от размера на таксите, определени в тарифата по ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Средствата от събраните такси по ал. 1 и 2 се разходват за обезпечаване на дейностите по признаване на професионални квалификации.

Част четвърта.

ПРАВИЛА ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИЯТА

Чл. 87. Когато в Република България ползването на професионално звание е нормативно установено, гражданите на други държави членки, получили признаване на професионалните си квалификации, могат да упражняват регулирана професия, посочена в част трета, глава трета, под професионалното звание, което съответства на регулираната професия, както и да използват неговото съкращение.

Чл. 88. (1) Когато упражняването на определена професия в Република България се регулира от професионално сдружение или организация, гражданите на държавите членки имат право да ползват съответното професионално звание или неговата съкратена форма, ако представят доказателство, че са членове на тази организация или сдружение.

(2) Професионалните сдружения или организации по ал. 1 могат да изискват като условие за прием на членове притежаване на определени квалификации от граждани на други държави членки само при условията, предвидени в този закон.

Чл. 89. (1) (Предишен текст на чл. 89 - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Лицата, на които са признати професионалните квалификации по реда на този закон, трябва да притежават познания по български език, които да им позволяват упражняването на регулираната професия на територията на Република България.

(2) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Проверката на познанията по български език е задължителна:

1. при упражняване на професия, която има последици за безопасността на пациентите, или

2. когато е налице сериозно и конкретно съмнение относно достатъчната степен на езикови знания на лицето с оглед професионалната дейност, която то ще извършва.

(3) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Проверката по ал. 2 се извършва само след издаването на Европейска професионална карта или след признаването на професионалната квалификация.

(4) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Проверката по ал. 2 се извършва по ред, определен от съответния орган по признаване, с изключение на проверката по отношение на регулираните медицински професии, която се извършва по реда на наредбата по чл. 186, ал. 3, т. 1 от Закона за здравето, и трябва да е пропорционална на дейността, която ще се упражнява.

(5) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Актът, с който се постановява резултатът от проверката по ал. 2, подлежи на обжалване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 90. (1) Извън случаите по част втора и чл. 87 и 88 гражданите на държави членки, на които са признати професионалните квалификации по реда на този закон, могат да ползват своите академични звания, дадени им от държава членка по произход, и съкратената им форма на езика на държавата членка по произход.

(2) Органът по признаване може да изиска тези звания да се придружават от наименованието и адреса на учебната или изпитната институция, които са ги присъдили.

(3) Когато академично звание, присъдено от държавата членка по произход, може да се обърка със съществуващо в Република България звание, включващо допълнително обучение, което заявителят не е преминал, органът по признаване може да изиска от заявителя да ползва академичното звание на държавата членка по произход в друга подходяща форма.

Част пета.

АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ОБЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 27 ОТ 2016 Г.)

Чл. 91. (1) Органите по признаване на професионални квалификации за упражняване на регулирани професии в Република България си сътрудничат и оказват взаимно съдействие с цел улесняване прилагането на този закон.

(2) Органите по ал. 1 гарантират поверителния характер на информацията, която си разменят.

Чл. 92. (1) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Органите по признаване разменят информация със съответните компетентни органи на другите държави членки относно дисциплинарни, административни или наказателни санкции, свързани с упражняването на професията, или други сериозни конкретни обстоятелства, които могат да се отразят на дейностите по този закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Органите по признаване проверяват истинността на обстоятелствата по ал. 1 и вземат решение относно характера и обхвата на разследванията, които трябва да се предприемат, и уведомяват компетентните органи на приемащата държава членка

относно заключенията, които са направили въз основа на информацията, с която разполагат.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Размяната на информацията по ал. 1 и 2 се извършва при спазване на законодателството в областта на защитата на лични данни.

Чл. 92а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Размяната на информация по чл. 91 и 92 се осъществява чрез Информационната система за вътрешния пазар.

Чл. 93. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката координира дейностите по признаване на професионални квалификации, като:

1. следи за еднаквото прилагане на този закон от органите по признаване;
2. събира информация относно условията за достъп до регулирани професии в другите държави членки;

3. поддържа електронна база данни с информация на български и на английски език, съдържаща Списъка на регулираните професии в Република България и условията за достъп и упражняването им, както и информация, свързана с регулираните професии в другите държави членки;

4. веднъж на всеки две години, считано от влизането в сила на закона, предоставя на Европейската комисия доклад, съдържащ статистическа информация за броя на взетите решения и откази за признаване на професионални квалификации на граждани на държави членки, както и описание на основните проблеми в процедурите по признаване;

5. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) изготвя анализи на предложения за общи рамки на обучението и общи изпити в обучението;

6. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) осъществява обмен на информация и на добри практики относно изискването към заявителя да премине стажа за приспособяване или да положи изпита за признаване на правоспособност по чл. 29.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката определя национален координатор и заместник-национален координатор на дейностите по този закон.

(3) Националният координатор е представител на Република България в Комитета по признаване на професионални квалификации към Европейската комисия.

(4) Националният координатор работи в сътрудничество с лицата за контакт по чл. 94.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката може да възложи за изпълнение дейностите по ал. 1, т. 1, 2 и 3 и на други структури в системата на Министерството на образованието и науката.

Чл. 94. (1) Всеки орган по признаване определя лице за контакт, което:

1. предоставя на гражданите и лицата за контакт в другите държави членки необходимата информация, свързана с признаването на професионални квалификации, включително относно националните разпоредби за регулираните професии и упражняването им, социалното законодателство и етичните норми;

2. съдейства на гражданите за упражняване на правата им, уредени в този закон, в сътрудничество с останалите органи по признаване и лица за контакт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката определя национално лице за контакт, което:

1. подпомага гражданите и лицата за контакт в другите държави членки, като им

предоставя информация относно лицата за контакт в Република България по определена професия;

2. събира информация от лицата за контакт по ал. 1 относно броя на запитванията на граждани и при поискване я предоставя на Европейската комисия в срок два месеца от получаване на молбата за предоставяне на информация;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) изготвя проекта на доклад по чл. 93, ал. 1, т. 4 и го представя на министъра на образованието и науката.

Чл. 95. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Органите по признаване информират компетентните органи на всички останали държави членки за лице, на което административен орган, съсловна организация или съд в Република България са постановили постоянно или временно ограничаване на или лишаване от правото да упражнява на територията на Република България изцяло или отчасти следните професии:

1. лекар и общопрактикуващ лекар с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви "а" и "г";

2. лекар-специалист със специалност, посочена в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква "в";

3. медицинска сестра с общ профил с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква "б";

4. лекар по дентална медицина с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "б";

5. лекар по дентална медицина - специалист, с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква "в";

6. ветеринарен лекар с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 8, буква "б";

7. акушерка с документ за професионална квалификация, посочен в чл. 6, ал. 1, т. 9, буква "б";

8. фармацевт с документ за професионална квалификация, посочен в чл. 6, ал. 1, т. 10, буква "б";

9. притежател на удостоверение, издадено от компетентните органи в държавата членка по произход или местопребиваване, удостоверяващо, че неговото доказателство за професионална квалификация попада в обхвата на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации, и чието обучение отговаря на минималните изисквания по този закон, но е започнало преди референтните дати за квалификациите, посочени в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви "в" и "г", т. 6, буква "б", т. 7, букви "б" и "в", т. 8, буква "б", т. 9, буква "б" и т. 10, буква "б";

10. притежател на свидетелство за придобити права по чл. 39 - 42, чл. 46, 47, 50, 51, чл. 54, ал. 2, 3 и 4, чл. 55 и чл. 61, 62 и 63;

11. друго лице, упражняващо дейности, които имат последици за безопасността на пациентите, когато лицето упражнява регулирана професия в посочената държава членка;

12. лице, упражняващо дейности, свързани с образованието на ненавършили пълнолетие лица, включително грижи за деца и образование на деца в предучилищна възраст, когато специалистът упражнява регулирана професия в посочената държава членка.

(2) Органите по признаване изпращат информацията по ал. 1 чрез Информационната система за вътрешния пазар не по-късно от три дни от датата на влизането в сила на административния акт или съдебното решение за ограничаване или лишаване на лицето от правото да упражнява дадената професионална дейност.

(3) Информацията по ал. 1 включва:

1. самоличност на лицето;

2. упражняваната професия;
3. информацията относно административния орган, съсловната организация или съда, които са постановили ограничаването или лишаването от право;
4. обхвата на ограничаването или лишаването от право;
5. срока, за който се прилага ограничаването или лишаването от право.

(4) Не по-късно от три дни от датата на постановяване на съдебното решение органите по признаване информират чрез Информационната система за вътрешния пазар компетентните органи на останалите държави членки относно самоличността на лица, подали молби за признаване на професионални квалификации, за които впоследствие съдилищата са установили, че лицата са използвали подправени документи за професионални квалификации във връзка с признаването.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Данните за лицата по ал. 1 и 4 се събират и обработват при спазване на изискванията за защита на личните данни.

(6) Органите по признаване информират незабавно компетентните органи на останалите държави членки относно промяната или изтичането на срока на ограничаването или лишаването от право по ал. 1.

(7) При изпращане на информацията по ал. 1 органите по признаване уведомяват писмено лицето за решението си да изпратят информацията относно него и за правото му да възрази срещу това решение пред органа по признаване, както и за правото му да претендира обезщетения за вреди, причинени от погрешно изпратена информация до други държави членки, като в този случай в решението за изпращане на информацията по ал. 1 се отбелязва, че то се разглежда в рамките на производство, започнато от лицето.

(8) Данните по ал. 3 могат да бъдат обработвани в срока на тяхната валидност. Информацията по ал. 1 се заличава в срок три дни от датата на влизане в сила на решението за отмяна или от изтичането на срока на ограничаването или лишаването от право.

Чл. 96. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) На портала на Единното звено за контакт, поддържан съгласно глава втора от Закона за дейностите по предоставяне на услуги, се публикува онлайн в ясен и изчерпателен вид:

1. списък на регулираните професии в Република България, включващ информация за контакт с органите по признаване;
2. списък на професиите, за които има Европейска професионална карта, нейното действие и свързаните с нея такси, които следва да бъдат заплатени от лицата, както и компетентните органи, които я издават;
3. списък на професиите по чл. 20;
4. списък на регулираното образование и обучение и обучението със специална структура по чл. 25, т. 3, буква "б";
5. информация за изискванията, процедурите, необходимите документи и дължимите такси за дейностите по чл. 13, 20, 77, 78 и 89 за регулираните в Република България професии;
6. подробна информация относно средствата за правна защита по административен и съдебен ред срещу актовете на органите по признаване, издавани в изпълнение на правомощията им по този закон.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя и актуализира от съответните органи по признаване и от помощния център по чл. 98, ал. 1.

(3) Компетентните органи по признаване чрез Единното звено за контакт предоставят информация по всяко получено запитване в най-краткия възможен срок с оглед конкретните обстоятелства и целта на запитването.

(4) Информацията по ал. 1 може да се предоставя и на други официални езици на Европейския съюз.

Чл. 97. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Органите по признаване и Единното звено за контакт създават възможности за достъп до информация и документи и за осъществяване на процедурите по този закон дистанционно и по електронен път, като запазват правото си впоследствие в случай на основателни съмнения или изключителна необходимост да изискат заверени копия от документите.

(2) Искането за предоставяне на заверен документ не се смята за искане за предоставяне на липсващ документ, що се отнася до сроковете в административното производство.

(3) Алинея 1 не се прилага по отношение на провеждането на стаж за приспособяване и на изпита за признаване на правоспособност.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2017 г.) В случаите, когато е необходимо, процедурите по ал. 1 се осъществяват в съответствие с Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

Чл. 98. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) (1) Националният център за информация и документация към министъра на образованието и науката изпълнява функциите на помощен център по смисъла на чл. 57б от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации.

(2) Помощният център по ал. 1 подпомага гражданите и помощните центрове на останалите държави членки при признаването на професионални квалификации съгласно този закон, включително чрез информация за националното законодателство относно професиите и тяхното упражняване, социалното законодателство и когато е приложимо, етичните правила.

(3) Помощният център по ал. 1 подпомага гражданите при упражняване на правата им по този закон в сътрудничество, когато е целесъобразно, с помощния център в държавата членка по произход и органите по признаване.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Органите по признаване в Република България са длъжни да оказват пълно съдействие на помощния център по ал. 1 и когато е целесъобразно, на помощния център в държавата членка по произход и да предоставят цялата съответна информация за отделни случаи на тези помощни центрове по искане от тяхна страна и при спазване на изискванията за защита на личните данни.

(5) При постъпило искане от Европейската комисия помощният център по ал. 1 предоставя исканата информация във връзка със запитвания, по които той работи, не по-късно от два месеца от постъпването на искането.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Регулирана професия" е професионална дейност или съвкупност от професионални дейности, включена в Списъка на регулираните професии в Република България, която е от обществена значимост и/или е от съществено значение за живота и здравето на хората и достъпът до която е подчинен на законови, подзаконови или административни разпоредби относно:

а) притежаването на специфична професионална квалификация, или

б) правоспособност, или

в) членство в професионална организация, работеща за поддържане на високо равнище в съответната професионална област, за осъществяването на което е получила специфично признаване

от държавата.

2. "Професионални квалификации" са квалификациите, удостоверени с доказателства за професионални квалификации, удостоверения за правоспособност по смисъла на чл. 25, т. 1, буква "а" и/или професионален опит.

3. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.) "Доказателства за професионална квалификация" са дипломи, свидетелства и други документи, които удостоверяват успешно завършване на професионално обучение, проведено в по-голямата си част на територията на Европейската общност, и са издадени от компетентен орган в държава членка. Доказателства за професионални квалификации са и доказателствата, издадени в трети държави по смисъла на § 3 и 3а.

4. "Заявител" е лице, което иска признаване на професионалната му квалификация, получена в друга държава, с цел достъп или упражняване на регулирана професия на територията на Република България.

5. "Компетентен орган" е всеки орган в държава членка, оправомощен да взема решения по издаване или признаване на документи за професионални квалификации или други документи за достъп или за упражняване на регулирана професия.

6. "Орган по признаване" е органът в Република България, оправомощен да приема заявления и да взема решения по признаване на професионални квалификации за упражняване на регулирана професия.

7. "Регулирано образование и обучение" е всяко образование и обучение, което е специално насочено към подготовка за упражняване на определена професия и се състои от един или няколко курса, които включват провеждането на изпитателен или практически стаж, когато е необходимо.

8. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Професионален опит" е времето, през което заявителят действително и законно е упражнявал съответната професия на пълно работно време или равностойно непълно работно време в държава членка.

9. "Стаж за приспособяване" е упражняването на регулираната професия, което се осъществява под контрола на квалифициран специалист на територията на Република България.

10. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Изпит за признаване на правоспособност" е проверката на професионалните знания, умения и компетентности на заявителя, извършена или призната от органите по признаване с цел да се оцени способността му да упражнява регулирана професия на територията на Република България.

11. "Ръководител на предприятие" е всяко лице, което упражнява професионална дейност в предприятието:

- а) като ръководител на предприятието или на клона на предприятието, или
- б) като заместник на собственика или на ръководителя на предприятието, когато тази длъжност предполага отговорност, еквивалентна на отговорността на представлявания собственик или ръководител, или
- в) на ръководна длъжност със задължения с търговски и/или технически характер и с отговорност за едно или повече подразделения за предприятието.

12. "Държава членка" е държава - членка на Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и Швейцария.

13. "Държава членка по произход" е държавата членка, в която заявителят е придобил своята професионална квалификация.

14. "Държава членка по установяване" е държавата членка, от която идва заявителят и в която законно е бил установен с цел предоставянето на услуги.

15. (отм. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.)

16. "Наето лице" е всяко лице, което работи по трудово или друго приравнено към него правоотношение.

17. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Стаж за усвояване на професията" е времето, през което професията е упражнявана под ръководство, в случай че това е условие за упражняване на регулираната професия, като това може да бъде по време на обучението за придобиване на професионална квалификация или след него.

18. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Европейска професионална карта" е електронно удостоверение за доказване на признаването, че специалистът отговаря на всички необходими условия да предоставя услуги в приемащата държава членка на временен или случаен принцип, или за доказване на признаването на професионални квалификации с цел установяване на територията на друга държава членка.

19. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 01.08.2016 г.) "Учене през целия живот" е общо образование, професионално образование и обучение, неформално обучение и информално учене през целия живот, което води до повишаване на знанията, уменията и компетентностите, като може да включва професионалната етика.

20. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) "Императивни съображения от обществен интерес" са запазването на финансовото равновесие на системата за социална сигурност, защитата на потребителите, на получателите на услуги и на работниците, гарантирането на добро правораздаване, гарантирането на добросъвестността на търговските сделки, борбата с измамите и предотвратяването на отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци, запазването на ефективността на фискалния надзор, безопасността на транспорта, опазването на околната и градската среда, здравето на животните, интелектуалната собственост, защитата и опазването на националното историческо и културно наследство, цели на социалната политика, цели на културната политика, както и съображенията, признати като такива в практиката на Съда на Европейския съюз.

21. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Европейската система за трансфер на кредити (ECTS)" е системата за академични кредити във висшето образование, използвана в Европейското пространство за висше образование.

22. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Обща рамка на обучението" е общ набор от минимални знания, умения и компетентности, необходими за упражняването на определена професия.

23. (нова - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) "Общ изпит в обучението" е стандартизиран изпит за правоспособност, достъпен в участващите държави членки и запазен за притежатели на определена професионална квалификация.

24. (нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) "Дейности по дентална медицина" са дейностите по профилактика, диагностика и лечение на аномалии и заболявания на зъбите, устата, челюстите и околните тъкани.

25. (нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) "Защитено професионално звание" е форма на регулиране на професия, при която използването на звание във връзка с професионална дейност или съвкупност от професионални дейности пряко или непряко е обвързано съгласно закони, подзаконови или административни разпоредби с притежаването на определена професионална квалификация и когато неправомерното използване на това звание подлежи на санкции.

26. (нова - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) "Запазени дейности" е форма на регулиране на професия, при която достъпът до професионална дейност или съвкупност от професионални дейности пряко или непряко е запазен съгласно закони, подзаконови или административни разпоредби за упражняващите регулирана професия лица, които притежават определена професионална квалификация, включително когато дейността се споделя с други регулирани професии.

27. (нова - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) "Подходящ начин" по смисъла на чл. 23д включва

публикуването на информация на интернет страницата на съставителя на проекта на акт, нейното разпространение в медиите, изпращането на проекта на акт до организации на заинтересованите лица, както и всички други средства, достъпни за обществеността.

§ 2. Упражняването на професия от членовете на сдружение или организация, изброени в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 1, се приравнява на упражняване на регулирана професия в посочените в списъка държави членки.

§ 2а. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Използването на професионално звание, ограничено от закони, подзакони и административни разпоредби до титулярите на определена професионална квалификация, представлява начин на упражняване на регулирана професия.

§ 3. Доказателство за професионална квалификация, издадено в трета държава на гражданин на държава членка, се приравнява на доказателство за професионална квалификация по смисъла на този закон, ако притежателят му има три години професионален опит по съответната професия на територията на държавата членка, която е признала доказателството му за професионална квалификация в съответствие с минималните квалификационни изисквания.

§ 3а. (1) (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г., предишен текст на § 3а - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Извън случаите по § 3 доказателство за професионална квалификация, издадено в трета държава на български гражданин или на друг гражданин на държава членка, се приравнява на доказателство за професионална квалификация по смисъла на този закон, когато се установи за всеки конкретен случай съответствие при сравняване на специализираните знания, умения и стаж на заявителя със знанията, уменията и съответния стаж, изисквани от българското законодателство за упражняване на съответната професия.

(2) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Когато доказателствата за професионална квалификация по ал. 1, удостоверяващи специализираните знания и умения за професиите по чл. 4, ал. 1, са издадени от трета държава, която не е страна по двустранно или многостранно споразумение, в което участва и българската държава, органът по признаване на професионални квалификации предлага полагане на държавните изпити, посочени в единните държавни изисквания по чл. 177 от Закона за здравето.

§ 3б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.) (1) Когато при сравняване на специализираните знания, умения и стаж, удостоверени с доказателства за професионална квалификация за професиите по чл. 4, т. 1, издадени в трета държава на български граждани, чието обучение е започнало преди и е завършило след 1 януари 2007 г., със знанията, уменията и съответния стаж, изисквани от българското законодателство за упражняване на същата професия, се установи несъответствие, органът по признаване на професионални квалификации може да предложи преминаване на допълнително обучение по учебните дисциплини, които не са изучавани или са изучавани в недостатъчен обем и съдържание, полагане на изпити и/или провеждане на съответния стаж.

(2) Условието и редът за преминаване на обучението, полагане на изпитите и провеждане на стажа и за тяхното оценяване се определят от органа по признаване по реда на чл. 83, ал. 3.

§ 4. (1) Удостоверенията, свързани с придобита професионална квалификация на територията на Република България, необходими за достъп или за упражняване на регулирана професия на територията на друга държава членка, се издават при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет.

(2) Когато придобитата професионална квалификация е по регулирана професия на територията на Република България, удостоверенията по ал. 1 се издават от органа по признаване, а по нерегулирана професия - от органа, определен с наредбата по ал. 1.

(3) За дейностите по ал. 1 и 2 се събират такси, определени с тарифата по чл. 86, ал. 1, когато органът по признаване е държавен орган.

(4) Когато органът по признаване не е държавен орган, услугите по признаване се заплащат по цени в размер не по-голям от размера на таксите, определени в тарифата по ал. 3. Размерът на цените се определя от управителните органи на съответните организации.

(5) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Удостоверенията по ал. 1 се издават в срок до 30 календарни дни - при предоставяне на стандартна услуга, и в срок до 10 работни дни - при бърза услуга.

(6) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Националният център за информация и документация към министъра на образованието и науката води и поддържа Регистър на издадените удостоверения, свързани с придобита професионална квалификация по професия, която не е регулирана на територията на Република България, необходими за достъп или за упражняване на регулирана професия на територията на друга държава членка, и на отказите за издаването им.

(7) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Съдържанието, условията и редът за водене на регистъра по ал. 6 се определят с наредбата по ал. 1.

(8) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2024 г.) Националният център за информация и документация получава безвъзмездно по служебен път чрез средата за междурегистров обмен, поддържана от министъра на електронното управление, данни за физическите лица по чл. 25 от Закона за гражданската регистрация, поддържани от Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, в обхват, необходим за воденето и поддържането на регистъра по ал. 6.

§ 5. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2016 г.) Законът въвежда разпоредбите на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации, Директива 2006/100/ЕО на Съвета за адаптиране на някои директиви в областта на свободното движение на хора поради присъединяването на България и Румъния, Директива 74/556/ЕИО на Съвета относно определяне на подробни разпоредби за преходните мерки, свързани с дейности в търговията и в разпространението на токсични продукти, и за дейности, които предполагат професионално използване на тези продукти, включително дейности на посредници, Директива 74/557/ЕИО на Съвета относно реализиране на свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги по отношение на дейности на самостоятелно заети лица и на посредници в търговията и в разпространението на токсични продукти, Директива 2013/25/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. за адаптиране на някои директиви в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ, L 158/368 от 10 юни 2013 г.) и на Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар ("Регламент за ИСВП") (ОВ, L 354/132 от 28 декември 2013 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 6. В Закона за професионалното образование и обучение (обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г.; изм., бр. 1 и 108 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., бр. 103 и 120 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., бр. 28, 77 и 94 от 2005 г., бр. 30 и 62 от 2006 г.; попр., бр. 63 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 7:

а) в ал. 1 след думата "приема" се добавя "с решение";

б) в ал. 2, т. 3 думите "даване или" се заличават;

в) създава се ал. 4:

"(4) Решението по ал. 1 се обнародва в "Държавен вестник"."

2. Член 38, ал. 6, чл. 51, ал. 1, т. 12, глава осма "Признаване на право за упражняване на регулирана професия въз основа на професионална квалификация, придобита в чужда държава" с чл. 63 - 79 и § 1а и 3а от допълнителните разпоредби се отменят.

§ 7. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 9, ал. 3, т. 13 след думата "приема" се добавя "с решение", думите "даване или" се заличават и се създава изречение второ: "Решението се обнародва в "Държавен вестник"."

2. Член 10, ал. 2, т. 8, глава дванадесета "Признаване на право за упражняване на регулирана професия въз основа на професионална квалификация, придобита в чужда държава" с чл. 97 - 107 и § 4ж и 4з от допълнителните разпоредби се отменят.

§ 8. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 59, 82 и 95 от 2007 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 186:

а) в ал. 1 думите "при условията на чл. 194, ал. 1 и 2 и чл. 195, ал. 1 и 2" се заменят със "след признаване на професионалната им квалификация по реда на Закона за признаване на професионални квалификации";

б) в ал. 3 думите "при условията на чл. 194, ал. 3, 4 и 5 и чл. 195, ал. 3 и 4" се заменят със "след признаване на професионалната им квалификация по реда на Закона за признаване на професионални квалификации";

в) алинея 5 се отменя.

2. В глава седма раздел III "Признаване на професионална квалификация по медицинска професия" с чл. 194 и 195 се отменя.

§ 9. В Закона за съсловните организации на лекарите и на лекарите по дентална медицина (обн., ДВ, бр. 83 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 2004 г., бр. 76 и 85 от 2005 г., бр. 30, 59, 75 и 105 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 32:

а) в ал. 4 думите "наредбите по чл. 194, ал. 2 и чл. 195, ал. 2 от Закона за здравето" се заменят със "Закона за признаване на професионални квалификации";

б) алинея 5 се отменя.

2. В чл. 33:

а) създава се нова ал. 3:

"(3) Вписването в регистъра по чл. 32, ал. 1 в случаите по чл. 17 от Закона за признаване на професионални квалификации се извършва служебно след получаване на уведомлението от органа по признаването.";

б) досегашните ал. 3, 4, 5 и 6 стават съответно ал. 4, 5, 6 и 7.

§ 10. В Закона за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти (обн., ДВ, бр. 46 от 2005 г.; изм., бр. 85 от 2005 г., бр. 30, 59 и 75 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 35:

а) в ал. 4 думите "наредбите по чл. 194, ал. 2 и чл. 195, ал. 2 от Закона за здравето" се

заменят със "Закона за признаване на професионални квалификации";

б) алинея 5 се отменя.

2. В чл. 36:

а) създава се нова ал. 3:

"(3) Вписването в регистъра по чл. 35, ал. 1 в случаите по чл. 17 от Закона за признаване на професионални квалификации се извършва служебно след получаване на уведомлението от органа по признаването.";

б) досегашните ал. 3, 4, 5 и 6 стават съответно ал. 4, 5, 6 и 7.

§ 11. В Закона за съсловната организация на магистър-фармацевтите (обн., ДВ, бр. 75 от 2006 г.; изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 31 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4 думите "и/или III" се заличават, а след думата "здравето" се добавя "или на Закона за признаване на професионални квалификации".

2. В чл. 31:

а) в ал. 4 думите "наредбите по чл. 194, ал. 2 и чл. 195, ал. 2 от Закона за здравето" се заменят със "Закона за признаване на професионални квалификации";

б) алинея 5 се отменя;

в) алинея 6 се изменя така:

"(6) Чуждите граждани, извън тези по ал. 4, прилагат към заявлението за вписване и следните документи: удостоверение за признаване на професионална квалификация по медицинска професия и удостоверение за признаване на специализация при наличие на такава, издадени от органа по признаването по реда на Закона за признаване на професионални квалификации, както и документ за владение на български език и професионалната терминология на български език, издаден по реда на чл. 186, ал. 3 от Закона за здравето."

3. В чл. 32:

а) създава се нова ал. 3:

"(3) Вписването в регистъра по чл. 31, ал. 1 в случаите по чл. 17 от Закона за признаване на професионални квалификации се извършва служебно след получаване на уведомлението от органа по признаването.";

б) досегашните ал. 3, 4 и 5 стават съответно ал. 4, 5 и 6;

в) досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея думите "ал. 5" се заменят с "ал. 6";

г) досегашната ал. 7 става ал. 8.

§ 12. В Закона за ветеринарномедицинската дейност (обн., ДВ, бр. 87 от 2005 г.; изм., бр. 30, 31, 55 и 88 от 2006 г., бр. 51 и 84 от 2007 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 18:

а) алинея 2 се изменя така:

"(2) Право да упражняват ветеринарномедицинска професия в Република България имат чужденци и граждани на държави - членки на Европейския съюз, другите държави от Европейското икономическо пространство и Швейцария, на които е призната професионалната квалификация по професията "ветеринарен лекар" по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.";

б) алинеи 3, 4 и 5 се отменят.

2. В чл. 30, ал. 3 думите "по чл. 18, ал. 4" се заменят с "издаден по чл. 18, ал. 2".

§ 13. В Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране (обн., ДВ, бр. 20 от 2003 г.; изм., бр. 65 от 2003 г., бр. 77 от 2005 г., бр. 30 и 79 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г.) се правят следните изменения:

1. Член 10 се изменя така:

"Чл. 10. Право да упражняват професиите "архитект" и "инженер в инвестиционното

проектиране" в Република България имат чужденци и граждани на държави - членки на Европейския съюз, другите държави от Европейското икономическо пространство и Швейцария, на които е призната професионалната квалификация по реда на Закона за признаване на професионални квалификации."

2. Член 11 се изменя така:

"Чл. 11. За признаване на професионалната квалификация на чужденци и на граждани на държави - членки на Европейския съюз, другите държави от Европейското икономическо пространство и Швейцария министърът на регионалното развитие и благоустройството приема наредба за условията и реда за провеждане на стажа за приспособяване и на изпита за правоспособност и за тяхното оценяване."

§ 14. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г.) в чл. 24б се създава ал. 5:

"(5) Условията и редът за включване на научноизследователски организации със седалище в Република България в списъка по ал. 1 се определят с наредба на министъра на образованието и науката."

§ 15. (1) Подзаконовите и другите актове по прилагането на закона се издават в едномесечен срок от влизането му в сила.

(2) До влизането в сила на актовете по ал. 1 издадените актове по прилагането на отменените с § 6, 7, 8, 9, 10, 11 и 12 разпоредби се прилагат, доколкото не му противоречат.

§ 16. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 25 януари 2008 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 41 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 02.06.2009 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 98 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2011 Г.)

§ 80. (В сила от 01.07.2009 г.) (1) Доказателствата за професионална квалификация по регулирана професия, признати от съответния компетентен орган преди влизането в сила на този закон, дават достъп и право да се упражнява съответната регулирана професия в Република България при същите условия, както признатите по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Доказателствата за професионална квалификация, издадени в бившия СССР на лица, които са започнали да упражняват съответната регулирана професия на територията на Република България по силата на чл. 1, ал. 3 от отменената Наредба № 29 от 1975 г. за признаване на документи за образование, издадени от училища и полувисши учебни заведения в други държави (обн., ДВ, бр. 2 от 1975 г.; отм., бр. 20 от 1996 г.) и са я упражнявали до влизането в сила на този закон, дават правата по ал. 1.

§ 81. (В сила от 01.07.2009 г.) Заварените до влизането в сила на този закон процедури за

признаване на професионална квалификация за професиите по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Закона за признаване на професионални квалификации приключват по реда на този закон.

.....
§ 96. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграфи 3, 5, 6 и 9, които влизат в сила от 1 януари 2009 г.;
2. параграфи 26, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 65, 66, 69, 70, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 88, 89 и 90, които влизат в сила от 1 юли 2009 г.;
3. параграф 21, който влиза в сила от 1 юни 2010 г.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 15.09.2009 Г.)

§ 9. В Закона за признаване на професионални квалификации (обн., ДВ, бр. 13 от 2008 г.; изм., бр. 41 от 2009 г.) навсякъде думите "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката".

.....
§ 48. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 1, който влиза в сила от 15 септември 2009 г., и § 47, който влиза в сила от 1 октомври 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2011 Г.)

§ 113. (В сила от 14.12.2010 г.) Заварените до влизането в сила на този закон процедури по признаване на професионални квалификации на граждани на трети държави, които са придобили професионални квалификации по регулирани медицински професии в трети държави, се приключват по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

.....
§ 121. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г. с изключение на:
1. параграфи 1, 16, 20, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 42, 44, § 56, т. 1 и 2, § 65, 68, 70, 76, 80, 81, 90, 92, 96, § 102, т. 3, 4, 5, 7 и 8, § 105, т. 1, 3 и 5, § 107, т. 1, 2, 3, 4, 6, буква "а", т. 7, 10, 11, 13 и 15, буква "а", § 109, 110, 112, 113, § 115, т. 5, § 116, т. 4 и 6, § 117, т. 5 и 7 и § 118, т. 1, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 102, т. 1, 2 и 6, които влизат в сила от 1 март 2011 г.;

3. параграфи 22, т. 1 (относно чл. 36, ал. 1, изречение второ), § 37, § 48, т. 2, § 51 и 59,

които влизат в сила от 1 юли 2011 г.;

4. параграф 107, т. 15, буква "б", който влиза в сила от 30 септември 2011 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 8 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 25.01.2011 Г.)

§ 30. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ
НА ЗАЕТОСТТА

(ОБН. - ДВ, БР. 43 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 15.06.2011 Г.)

§ 21. Законът влиза в сила от 15 юни 2011 г. с изключение на § 5, който влиза в сила от 1 юли 2011 г., и § 16, който влиза в сила от 1 януари 2011 г.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЛАДЕЖТА

(ОБН. - ДВ, БР. 68 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 02.08.2013 Г.)

§ 9. В Закона за признаване на професионални квалификации (обн., ДВ, бр. 13 от 2008 г.; изм., бр. 41 и 74 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 8, 9, 43 и 61 от 2011 г.) навсякъде думите "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката".

.....
§ 55. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УБЕЖИЩЕТО И
БЕЖАНЦИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 80 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 16.10.2015 Г.)

§ 83. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 40, който влиза в сила от 1 януари 2016 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.08.2016 Г.)

§ 86. Законът влиза в сила от 1 август 2016 г.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА
ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

(ОБН. - ДВ, БР. 21 ОТ 2021 Г.)

§ 22. Този закон въвежда изискванията на Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии (ОВ, L 173/25 от 9 юли 2018 г.) и изисквания на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРИЗНАВАНЕ
НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

(ОБН. - ДВ, БР. 21 ОТ 2021 Г.)

§ 24. Лицата, които към влизането в сила на този закон заемат академични длъжности по трудово правоотношение в научни групи към музеите по чл. 28, ал. 4 от Закона за културното наследство, имат право да бъдат вписани в регистъра по чл. 2а от Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА
ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

(ОБН. - ДВ, БР. 28 ОТ 2024 Г.)

§ 8. Този закон въвежда изисквания на Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии (ОВ, L 173/25 от 9 юли 2018 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СЪСЛОВНИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ, АКУШЕРКИТЕ И

АСОЦИИРАНИТЕ МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛИСТИ, НА ЗЪБОТЕХНИЦИТЕ И НА ПОМОЩНИК-ФАРМАЦЕВТИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 39 ОТ 2024 Г., В СИЛА ОТ 01.05.2024 Г.)

.....

§ 18. (1) Фелдшерите, които до влизането в сила на този закон имат права по § 32, ал. 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 41 от 2007 г.), се ползват с правата на лекарски асистенти с образователно-квалификационна степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "б" от Закона за висшето образование за упражняване на професията, при условие че са упражнявали медицинска професия не по-малко от две години през последните 30 години.

(2) Фелдшерите, които до влизането в сила на този закон имат права по § 3 се ползват с правата на лекарски асистенти с образователно-квалификационна степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "б" от Закона за висшето образование за упражняване на професията, при условие че са упражнявали медицинска професия не по-малко от три години през последните 30 години.

(3) Фелдшерите по ал. 1 и 2 се ползват с правата по чл. 6, ал. 2б.

.....

§ 32. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Релевантни актове от Европейското законодателство

Директиви:

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/958 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 28 юни 2018 година относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии

ДИРЕКТИВА 2013/55/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 20 ноември 2013 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар ("Регламент за ИСВП")

ДИРЕКТИВА 2013/25/ЕС НА СЪВЕТА от 13 май 2013 година за адаптиране на някои директиви в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги поради присъединяването на Република Хърватия

ДИРЕКТИВА 2006/100/ЕО НА СЪВЕТА от 20 ноември 2006 година за адаптиране на някои директиви в областта на свободното движение на хора поради присъединяването на България и Румъния

ДИРЕКТИВА 2005/36/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 7 септември 2005 година относно признаването на професионалните квалификации

ДИРЕКТИВА 74/557/ЕИО НА СЪВЕТА от 4 юни 1974 година за реализиране на свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги по отношение на дейности на самостоятелно заети лица и на посредници в търговията и в разпространението на токсични продукти

ДИРЕКТИВА 74/556/ЕИО НА СЪВЕТА от 4 юни 1974 година относно определяне на подробни разпоредби за преходните мерки, свързани с дейности в търговията и в разпространението на токсични продукти и за дейности, които предполагат професионално използване на тези

продукти, включително дейности на посредници

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 910/2014 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1024/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 25 октомври 2012 година относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията ("Регламент за ИСВП")

Решения:

ДЕЛЕГИРАНО РЕШЕНИЕ(ЕС) 2017/2113 НА КОМИСИЯТА от 11 септември 2017 година за изменение на приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (нотифицирано под номер С(2017) 6054)

Препоръки:

ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 23 април 2008 година за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот